

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ БІЗНЕС- КОЛЕДЖ
Кафедра економіки, управління та адміністрування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
освітнього ступеня «бакалавр»
ОБЛІК І АУДИТ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ
(за матеріалами ТОВ «ЛІКУДАС-АГРО»)

Виконав:

студент 2-го курсу, групи ОА-22
спеціальність: 071 «Облік і
оподаткування»

Чілінгарян Арам Васильович

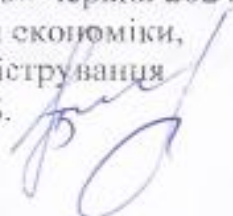
Науковий керівник:

к.е.н., доцент, доцент кафедри
економіки, управління та
адміністрування

Гриліцька А.В.

Допущено до захисту
протокол № 12 від «3» червня 2024 р.
завідувачка кафедри економіки,
управління та адміністрування
д.е.н. Кузнецова Н.Б.

Черкаси 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	8
1.1. Поняття, значення і завдання обліку дебіторської заборгованості	8
1.2. Огляд нормативно-правових документів з обліку дебіторської заборгованості	15
1.3. Методика обліку та документування дебіторської заборгованості	17
1.4. Методика аудиту дебіторської заборгованості	27
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»	32
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	32
2.2. Документальне оформлення розрахунків з обліку дебіторської заборгованості	39
2.3. Фінансовий облік дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»	43
2.4. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»	48
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	58
3.1. Особливості аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»	58
3.2. Вдосконалення методики аудиту дебіторської заборгованості підприємства	62
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73
ДОДАТКИ	79

ВСТУП

Актуальність теми. У наш час в Україні відбуваються суттєві зміни у господарській, економічній та соціальній діяльності підприємств. Задля нормального функціонування усіх сфер національної економіки потрібно, щоб підприємці при прийнятті управлінських рішень мали достовірну інформацію, насамперед про фінансовий стан свого підприємства, зокрема про стан дебіторської заборгованості, про законність та правильність відображення в обліку господарських операцій, пов'язаних з цим об'єктом обліку.

Проблема обліку дебіторської заборгованості підтверджується збільшенням її частки у складі активів підприємств. Це пояснюється невиконанням фінансових зобов'язань контрагентів, порушенням нормального циклічного процесу, пов'язаного з перетворенням такого активу в грошові кошти і, як наслідок, погіршенням платоспроможності.

Аналіз останніх досліджень праць вчених. Проблеми теорії і практики обліку дебіторської заборгованості в системі управління підприємством досліджено в працях багатьох вчених. Значний внесок у вирішення цих проблем зробили вітчизняні дослідники: І.О. Бланк, М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, А.Д. Бутко, С.Ф. Голов, Л.В. Городянська, Р.О. Костирко, В.М. Костюченко, Г.О. Кравченко, С.А. Кузнецова, Л.О. Лігоненко, А.А. Мазаракі, Г.В. Митрофанов, Є.В. Мних, Л.В. Нападовська, Ю.І. Осадчий, Г.В. Савицька, В.В. Сопко, А.П. Шаповалова, В.О. Шевчук, О.А. Шевчук та ін. З іноземних вчених необхідно відзначити А. Апчерча, Дон Р. Хенсена, Д. Нортон, Р. Каплана, Я.В. Соколова тощо. Враховуючи надбання науковців з обліку та аудиту дебіторської заборгованості, залишаються невирішеними ряд теоретичних та практичних питань щодо забезпечення інформаційних потреб внутрішніх користувачів.

Мета і завдання дослідження. Метою є розкриття теоретичних аспектів обліку та аудиту дебіторської заборгованості, вивчення розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві та обґрунтування шляхів

удосконалення аналітичного обліку та методики аудиту розрахунків з дебіторами.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

- вивчити сутність, значення та завдання обліку дебіторської заборгованості;
- проаналізувати нормативно-правове забезпечення обліку дебіторської заборгованості;
- розглянути методику обліку розрахунків з обліку дебіторської заборгованості;
- розглянути методику аудиту розрахунків дебіторської заборгованості;
- проаналізувати організаційно-економічну характеристику підприємства;
- проаналізувати первинний облік дебіторської заборгованості
- вивчити синтетичний та аналітичний облік дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»;
- дослідити вдосконалення обліку дебіторської заборгованості;
- вивчити результати аудиторської перевірки дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»;
- дослідити вдосконалення аудиту дебіторської заборгованості.

Об'єкт дослідження – система обліку та аудиту дебіторської заборгованості.

Предмет дослідження – методика обліку та аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО».

Суб'єкт дослідження – ТОВ «ЛАКУДАС АГРО».

Методи дослідження: діалектичний метод пізнання економічних явищ включає такі етапи: збір, систематизація та обробка інформації, використання індукції, контролю та дедукції, деталізація інформації, її групування, спостереження, а також застосування графічних методів.

Інформаційна база: у законодавчих актах, таких як МСБО (Міжнародні стандарти фінансової звітності), НП(с)БО (Національні стандарти (міжнародні стандарти) бухгалтерського обліку), а також у методичних та інструктивних матеріалах, які регулюють бухгалтерський облік, ці акти та документи стосуються діяльності ТОВ «ЛАКУДАС АГРО» за період з 2021 по 2023 роки, а також містять важливу первинну документацію.

Методична основа дослідження. В ході дослідження використовувалися теоретичні засади економічної науки, попередні дослідження в галузі обліку та аудиту дебіторської заборгованості підприємств, а також відповідні законодавчі норми та інші нормативно-правові акти. Основні висновки та пропозиції нашої роботи базуються на використанні та загальному аналізі матеріалів законодавстві України, даних з періодичних видань та електронних ресурсів.

Апробація. Основні положення та результати представлені на IV Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем» 17 травня 2024 року, м.Харків

Практичне значення. Практичне значення полягає у формуванні основ та пропозицій щодо подальших досліджень перспектив обліку та аудиту ефективності розрахунків з дебіторами на підприємстві.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ
ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1.Поняття,значення і завдання обліку дебіторської заборгованості

В умовах інтеграції законодавчо-нормативної бази з обліку в Україні до міжнародних стандартів обліку постає проблема визнання дебіторської заборгованості. Більшість вітчизняних підприємств, в умовах тривалої економічної кризи в економіці країни, мають фінансові проблеми, які пов'язані з дебіторською заборгованістю. Українські підприємства практично не мають можливості успішно функціонувати у зв'язку з наявністю дебіторської заборгованості, так як це призводить до зменшення коштів в обороті

Дебіторська заборгованість є важливим елементом операцій будь-якого підприємства. Умови придбання товарів та послуг можуть варіюватися між підприємствами. Підприємство намагається максимально швидко реалізувати свою продукцію протягом виробничого циклу, але в той же час у партнерів може бути обмежений оборот коштів. Це призводить до виникнення дебіторської заборгованості. Великий вплив цієї проблеми на діяльність та фінансові результати підприємства зачепляє необхідність постійного аналізу та вибору оптимальних рішень [43, с.143-146].

Дослідженням проблем організації обліку розрахунків з дебіторами у різні роки займалися такі вітчизняні науковці, як М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, І. Буфатина, Б.І. Валусев, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, В.М. Костюченко, М.В. Кужельний, Ю.Я. Литвин, О.В. Лишиленко, В.Г. Лінник, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко та інші. Дослідженням питання дебіторської заборгованості займалися також інші видатні науковці, зокрема: А.К.Рощаховський, Н.Є.Хабаров, А. В.Абрамович, Я. М.Гальперін, С.І.Корецький, які наведені в таблиці 1.1.

Визначення терміну «дебіторська заборгованість»*

№ п.п	Автор	Визначення
1	2	3
1	Попов А.З. [27]	«Боргом на користь підприємства» вважається дебіторська заборгованість, яка включає «частину господарських ресурсів, вилучених зі складу підприємства та перебувають у фактичному володінні інших підприємств, виконуючи роль капіталу».
2	НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [25]	Дебіторська заборгованість представляє собою суму грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів, які певні юридичні та фізичні особи заборгували підприємству на певну дату внаслідок минулих подій.
3	Голов С. Ф. [4]	Дебіторська заборгованість є фінансовим активом, який виражає контрактне право однієї сторони на отримання грошових коштів від іншої сторони, узгоджене з відповідною зобов'язанням щодо їх сплати.
4	Стоун Д., Хітчинг К. [89]	Дебіторська заборгованість – це сума боргів, яку юридичні або фізичні особи винні підприємству і яка виникла в результаті господарських взаємовідносин з ними, що також називається дебіторською заборгованістю.
5	Лишеленко О. Г. [17]	Дебіторська заборгованість – це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства.
6	Момот Т. [14]	Дебіторська заборгованість – безвідсоткова позика контрагентам.
7	Кужельний М. В., Лінник В. Г. [13]	Під дебіторською заборгованістю мають на увазі права на повернення боргу
8	Бланк І. О. [3]	Визнають дебіторську заборгованість як борги (слово «дебітор» походить від слова «дебет»(борг).
9	Крупка Я.Д, Крайник О. П., Клепікова З. В. [15]	Дебіторська заборгованість може бути розглянута як вид кредиту, при якому покупець отримує послуги або товари з відстрочкою у сплаті. Ця домовленість може бути як формальною, так і неформальною, і вона не визначає чіткий строк оплати. Кредит, наданий у такій формі, вважається безкоштовним.

*Складено автором на основі джерел

Є два типи зобов'язань:

- поточні, які мають короткі терміни погашення, зазвичай менше одного року, включаючи рахунки кредиторів, короткострокові позики, частина довгострокових позик з терміном оплати протягом поточного звітного періоду та податок на прибуток;

- довгострокові, які мають терміни погашення більше ніж один рік після складання балансу, включаючи середньо- і довгострокові позики (зазвичай забезпечені облігаціями) та кредити постачальників.

Оскільки НП(С)БО 10 є основним законодавчим актом, що безпосередньо регулює облік дебіторської заборгованості, слід зауважити, що цей стандарт не встановлює чіткого розмежування між довгостроковою та короткостроковою дебіторською заборгованістю. НП(С)БО 10 не уточнює, що їх облік ведеться на різних рахунках бухгалтерського обліку, де поточна заборгованість вважається оборотним активом, а довгострокова - необоротним.

Класифікація дебіторської заборгованості як об'єкта управління представлена в таблиці 1.2

Таблиця 1.2

Види дебіторської заборгованості

Ознака класифікації	Назва класифікаційної групи	Характеристика
1	2	3
1. За видами	1.1. Дебіторська заборгованість за торговельними операціями (операційна)	Виникає в процесі звичайної операційної діяльності підприємства в результаті продажу товарів, виконання робіт чи надання послуг, у тому числі в кредит.
	1.2. Інша дебіторська заборгованість (неопераційна)	Виникає внаслідок: переплати за розрахунками за податками; відображення заборгованості за відсотками до отримання; виплачених авансів
	1.3. Дебіторська заборгованість за позиками й облігаціями	Характеризується іншими підходами до оцінки та наявністю підвищених кредитних ризиків.
2. За рівнем комерційного ризику	2.1. Високого ступеню неповернення; 2.2. Середнього ступеню; 2.3. Низького ступеню; 2.4. Безризикова.	Названі групи класифікації дебіторської заборгованості підлягають відображенню у фінансовій звітності окремими статтями з урахуванням критеріїв суттєвості щодо їх відображення. Розкриття дебіторської заборгованості за цією ознакою здійснюється у Звіті про управління.

Продовження табл. 1.2.

1	2	3
3. За термінами погашення	3.1. Довгострокова	Дебіторська заборгованість класифікується за термінами її ймовірного погашення з метою віднесення її до складу необоротних і оборотних активів, що є необхідним для цілей аналізу фінансового стану суб'єктів господарювання.
	3.2. Поточна	
4. За формою розрахунків	4.1. Акцептна форма розрахунків з покупцями 4.2. Акредитивна форма розрахунків 4.3. Форма розрахунків платіжними дорученнями 4.4. Чекова форма розрахунків 4.5. Вексельна форма розрахунків	Форми розрахунків з покупцями і підрядниками визначається згідно умов договору (за виключенням випадків, коли форма розрахунків визначається банком і є обов'язковою) і є одним з важливих механізмів управління розрахунками з покупцями і замовниками.
5. За способом визнання (пункт 6 П(С)БО 10)	5.1. Поточна дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги);	Визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції (товарів, роботи, послуги) і оцінюється за первісною вартістю.
	5.2. Відстрочена дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги).	У випадку відстрочення платежу з виникненням від цього різниці між справедливою вартістю дебіторської заборгованості і номінальною сумою грошових коштів та/або їх еквівалентів, що підлягають отриманню, визнається дебіторською заборгованістю за нарахованими доходами (процентами) у періоді її нарахування.

*Складено автором на основі джерел

Дебіторська заборгованість визнається активом, якщо існує ймовірність отримання підприємством майбутніх економічних вигід та може бути достовірно визначена її сума. НПСБО 10 «Дебіторська заборгованість» визначає методи оцінки дебіторської заборгованості на етапах зарахування її на баланс підприємства, при відображенні у фінансовій звітності на дату балансу і при списанні з балансу як безнадійної. Відповідно до НПСБО 10 дебіторська заборгованість поділяється на поточну і довгострокову [2, с.271-276].

Поточна дебіторська заборгованість має три види, які представлено в таблиці 1.3

Таблиця 1.3

Види поточної дебіторської заборгованості

Вид заборгованості	Визначення	Умови переходу до іншого стану
Нормальна	Дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у її погашенні боржником	Перехід заборгованості у сумнівну супроводжується нарахуванням резерву сумнівних боргів
Сумнівна	Дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість у її погашенні боржником	Перехід заборгованості у безнадійну пов'язаний із списанням заборгованості із балансу, оскільки вона перестала відповідати визначенню балансу
Безнадійна	Дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість у її непогашенні боржником або строк позовної давності якої закінчився	

*Складено автором на основі джерел

До складу поточної дебіторської заборгованості входить [16, с.98-103].:

- продукція (товар) відвантажена покупцю чи замовнику;
- виконані роботи (надання послуг) для замовника;
- видані постачальникам та підрядникам аванси за продукцію;
- аванси видані підзвітним особам для поточних виробничих потреби.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги визначається тоді, коли дохід від їх реалізації вже зарахований і оцінюється за початковою вартістю. У випадку відстрочення платежу за такі товари чи послуги, утворена різниця між справедливою вартістю дебіторської заборгованості та номінальною сумою грошових коштів чи їх еквівалентів, які мають бути отримані за продукцію чи послуги, обчислюється як дебіторська заборгованість за нарахованими доходами у періоді їх нарахування. Під час проведення операцій як покупець, так і продавець аналізують ціни на ринку для відповідної продукції чи послуг.

Первісна вартість дебіторської заборгованості в системі розрахунків із покупцями за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги) залежатиме від:

- надання покупцеві торговельної знижки за своєчасну оплату;
- надання покупцеві знижок після реалізації;
- повернення товарів від покупців;
- періоду часу з дати відвантаження товарів до дати надходження коштів.

Сумнівна дебіторська заборгованість – це поточна дебіторська заборгованість, що до якої існує не впевненість в її погашенні боржником. Отже, коли виникає сумнів, щодо повернення коштів, звичайна дебіторська заборгованість набуває статусу сумнівної. При цьому орієнтиром при віднесенні поточної дебіторської заборгованості до сумнівної можуть бути такі строки [35, с.143-146]:

- понад 90 календарних днів із дня граничного строку погашення такої заборгованості (її частини) передбаченого договором чи визнаною претензією;

- понад 30 календарних днів з дня прийняття рішення судом про визнання (стягнення такої заборгованості (її частини) або вчинення нотаріусом виконавчого напису). Виходячи з вище сказаного, дебіторська заборгованість повинна відображатися за чистою реалізаційною вартістю.

Чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості визначається як сума поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, за вирахуванням резерву сумнівних боргів. Ця сума включається до підсумку в активі балансу. Для визначення чистої реалізаційної вартості дебіторської заборгованості застосовується нарахування резерву сумнівних боргів.

Безнадійна дебіторська заборгованість - це заборгованість, яка відповідає одній з наведених нижче ознак:

- заборгованість, за якою вже пройшов строк позовної давності;
- заборгованість, яка залишилася непогашеною через недостатність майна боржника, якого було визнано банкрутом;
- неможливість погашення заборгованості через нестачу коштів, що надійшли від продажу заставленого майна на аукціоні, за умови, що інші правові заходи кредитора націлені на стягнення не дали результатів;

- неможливість стягнення заборгованості через надзвичайні обставини;
- прострочена заборгованість осіб, які померли або зникли безвісти, або осіб, які знаходяться у в'язниці.

Щоб покрити непогашену дебіторську заборгованість, створюється резерв на потенційні небезпечні борги. Цей резерв призначений для забезпечення можливості погашення дебіторських обов'язків у майбутньому, які вважаються безнадійними. Це дозволяє підприємству коригувати обсяг непогашеної дебіторської заборгованості до її справжньої ринкової вартості і показувати, що відповідні суми можуть залишитися несплаченими з боку дебіторів.

Основні причини виникнення дебіторської заборгованості наведені в таблиці 1.4.

Таблиця 1.4

Причини виникнення дебіторської заборгованості

Основні причини виникнення та зростання дебіторської заборгованості	невідповідність обсягу продукції та наданих послуг обсягу грошової маси, що знаходиться в обігу
	низька платіжна дисципліна покупців та загальний економічний стан галузей до яких вони відносяться
	зниження рівня платоспроможності клієнтів, в зв'язку з карантинними заходами пов'язаними з COVID-19 та війною
	не дотримання розрахунково-платіжної дисципліни контрагентами та порушення угод за термінами погашення зобов'язань
	зменшення вільних обігових коштів
	погіршення умов банківського кредитування (збільшення відсотків за користування кредитами, тощо)

*Складено автором на основі джерел

Отже, основним фундаментом обліку дебіторської заборгованості є Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», яке визначає методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та вимоги до розкриття її у фінансовій звітності. Дебіторська заборгованість є активом, який повністю контрольований підприємством та використання якого у господарській діяльності підприємства призведе до отримання економічної вигоди у майбутньому.

1.2. Огляд нормативно-правових документів з обліку дебіторської заборгованості

Система законодавства та нормативних актів регулює фінансово-господарську діяльність підприємств різних форм власності в рамках бухгалтерського обліку. Цей комплекс документів включає закони, які приймає Верховна Рада України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти Міністерства фінансів, Державного комітету статистики, Державної фіскальної служби, Національного банку України та інших державних органів.. Основне нормативно-правове забезпеченням обліку дебіторської заборгованості наведено в таблиці 1.5

Таблиця 1.5

Нормативно-правове забезпечення обліку дебіторської заборгованості

Назва нормативно-правового документу, ким і коли виданий	Характеристика
1	2
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність», 996-XIV від 16.07.1999р, виданий ВРУ [32]	визначає поняття заборгованості, відповідно до Закону підприємство самостійно визначає облікову політику на рік, де відображає основні умови організації та ведення обліку
Податковий кодекс України, 02.12.2010 № 2755-VI [36]	регулює відносини у сфері податків і зборів
НПСБО 10 «Дебіторська заборгованість» № 237 від 08.10.1999р. [26]	визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності
НП(с)БО 1, № z0336-13, від 07.02.2013р, виданий наказ № 73 МФУ [25]	систематизація і принципи складання фінансової звітності і вимоги до розкриття її компонентів, зокрема при формуванні даних про дебіторську заборгованість.

Продовження табл. 1.5.

1	2
Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291 [13]	Цей документ визначає ціль та порядок ведення бухгалтерського обліку для загального узагальнення інформації про наявність та рух активів, капіталу, зобов'язань та фактів фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб, незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, № з1557-11 від 30.11.1999р, виданий МФУ наказ №291 [35]	містить коротку характеристику рахунків і субрахунків, визначає порядок ведення аналітичного обліку та кореспонденцію рахунків
Наказ про облікову політику, затверджений наказ Міністерства фінансів України від 23.01.2015 р. №11[33]	представляє собою сукупності методів, процедур і принципів з організації системи фінансового обліку затрат, визначає склад та структуру дебіторської заборгованості
Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» 2258-VIII від 12.09.2018р, виданий ВРУ[1]	визначає правові засади аудиту фінансової звітності, регулює відносини в сфері аудиту

Подання фінансової звітності відповідно до МСБО 1 включає в себе відображення дебіторської заборгованості [22].

Згідно з МСБО 18 і МСБО 16, дебіторська заборгованість, яка не має оголошеної ставки відсотка, повинна бути визнана, а також проведено дисконтування майбутніх грошових надходжень та застосовано ефективну ставку відсотка при оцінці довгострокової торговельної дебіторської заборгованості. Згідно з МСБО 32 та МСФЗ 9, дебіторська заборгованість може бути визнана та облікована як фінансовий інструмент, але визнання як активу може бути припинено. Вимоги щодо розкриття інформації про дебіторську заборгованість містяться в МСФЗ 7 [25].

В Україні відбуваються значні зміни, які стосуються соціальної, економічної та господарської діяльності підприємств. Це вимагає постійного

спостереження за законодавчою базою України. Здатність орієнтуватися серед різноманітних нормативно-правових актів, які часто суперечать один одному, і вчасне ознайомлення з новими нормативними документами, через часті зміни законодавчої бази в Україні, є важливим для правильного ведення бухгалтерського обліку на підприємстві, а також своєчасного аналізу дебіторської заборгованості.

1.3. Методика обліку та документування дебіторської заборгованості

Організація обліку дебіторської заборгованості передбачає виконання таких завдань, як:

- Визначення об'єктів, що підлягають обліку заборгованості перед кредиторами;
- Правильне, своєчасне і повне реєстрування операцій, пов'язаних з дебіторською заборгованістю;
- Визначення критеріїв класифікації дебіторської заборгованості;
- Вибір методу формування резерву на покриття боргів;
- Підготовка звітів про стан дебіторської заборгованості та інше.

Початок організації обліку дебіторської заборгованості передбачає процедуру розробки якісної політики обліку, яка є важливою частиною бухгалтерського обліку на підприємстві.

Організацію обліку дебіторської заборгованості необхідно починати з процедури підготовки якісної облікової політики, яка є важливим моментом в організації обліку на підприємстві.

В Наказі про облікову політику висвітлюють такі питання, як: визнання та оцінка дебіторської заборгованості, її класифікація, метод формування резерву сумнівних боргів, порядок її списання, робочий план рахунків, графік документообігу, графік та порядок проведення інвентаризації. Необхідно зазначити, що підприємство не може змінювати облікову політику за власним бажанням. Її зміна може відбуватися відповідно до чинного законодавства, а

всі доповнення та зміни підприємство повинно відображати в Примітках до фінансової звітності. Безпосередню відповідальність за організацію обліку несе керівник підприємства.

Під час проведення обліку дебіторської заборгованості, важливо встановити причини її появи та зростання на підприємстві. Якщо зовнішні фактори не підлягають контролю та обмеженню, то внутрішні фактори можна мінімізувати та зменшити їх вплив, забезпечуючи правильну організацію та управління підприємством.

Для контролю розрахунків з різними особами, використовується рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами». На цьому рахунку відображаються всі платежі та обов'язки перед конкретними дебіторами, які включають надані аванси, нараховані доходи, претензії, компенсацію завданих збитків, позики від членів кредитних спілок та інші операції. За дебетом цього рахунку записуються збільшення дебіторської заборгованості, а за кредитом - її погашення або списання. Крім того, здійснюється аналітичний облік для кожного окремого дебітора, виду заборгованості, терміну її появи та погашення. Рахунок 37 має наступні субрахунки, які наведені в таблиці 1.6

Таблиця 1.6

Характеристика рахунку 37«Розрахунки з різними дебіторами»

Назва та номер синтетичного рахунку	Номер субрахунку	Назва субрахунку
37 «Розрахунки з різними дебіторами»	371	«Розрахунки за виданими авансами»;
	372	«Розрахунки з підзвітними особами»;
	373	«Розрахунки за нарахованими доходами»;
	374	«Розрахунки за претензіями»;
	375	«Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків»;
	376	«Розрахунки за позиками членам кредитних спілок»;
	377	«Розрахунки з іншими дебіторами»;
	378	«Розрахунки з державними цільовими фондами»;
	379	«Розрахунки за операціями з деривативами».

Облік розрахунків за виданими авансами ведуть на субрахунку 371 «Розрахунки за виданими авансами». Він використовується для відображення операцій з надання авансів різним організаціям відповідно до умов договору.

За дебетом відображається дебіторська заборгованість за виданими постачальникам та підрядникам авансами, за кредитом - сума зарахування за отримані від постачальників товарно-матеріальних цінностей. Розрахунки за виданими авансами оформляються платіжними документами, в яких міститься посилання на укладений договір. Підтвердженням проведених платежів є виписка банку. Зарахування оформлюється розрахунком (довідкою) бухгалтерії. Господарські операції з обліку розрахунків за виданими авансами наведена в таблиці 1.7.

Таблиця 1.7

Господарські операції з обліку розрахунків за виданими авансами

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	2	3	4
1.	Зроблено попередню оплату за запаси постачальнику	371	311
2.	Відображено податковий кредит	641	644
3.	Отримання виробничих запасів, МШП, за які раніше було перераховано аванс	20	371
4.	Списано податковий кредит за запасами	644	371
5.	Пред'явлено претензію постачальнику за нестачу запасів при прийманні	374	371
6.	Повернення невикористаних авансів	311	371

На субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» ведеться облік розрахунків з підзвітними особами. Сальдо субрахунку може бути як дебетовим, так і кредитовим. Такі показники відображаються розгорнуто: дебетове сальдо - в складі оборотних активів, кредитове сальдо - в складі зобов'язань балансу підприємства. За дебетом субрахунку обліковуються суми, видані під звіт, за кредитом - підтверджені звітами та документами, а також повернені невикористані суми [39]. Господарські операції, щодо обліку розрахунків з підзвітними особами наведені в таблиці 1.8.

Таблиця 1.8

Господарські операції з обліку розрахунків з підзвітними особами

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Отримано кошти в касу для видачі на відрядження	301	311
2.	З каси видано кошти в підзвіт	372	301
3.	Списано витрати по відрядженню	92- 94	372
4.	Повернення залишку невикористаних коштів	301	372
5.	Отримано підзвітною особою добові у банкоматі	372	311
6.	Відраховано із заробітної плати невикористані підзвітні суми	661	372

Аналітичний облік в цьому реєстрі ведуть за кожною окремо виданою в підзвіт сумою лінійно - позиційним методом записів.

На субрахунку 373 «Розрахунки за нарахованими доходами» відображається облік нарахованих дивідендів, відсотків, роялті, які підлягають отриманню. По дебету субрахунку відображається отримані доходи в кореспонденції з рахунками, а по кредиту – фактичні суми надходжень від підприємств. Господарські операції, щодо обліку розрахунків за нарахованими доходами наведені в таблиці 1.9

Таблиця 1.9

Господарські операції з обліку розрахунків за нарахованими доходами

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Нараховано суму відсотків за передані в фінансову оренду основні засоби	373	732
2.	Надійшла оплата від орендаря за нарахованими відсотками	311	373
3.	Нараховано частку інвестора в дивідендах від дочірніх, асоційованих підприємств	373	141
4.	Нараховано доходи від передачі активів в операційну оренду	373	713
5.	Нараховано дивіденди від підприємства, яка не являється відносно останнього асоційованим, дочірнім або спільним підприємством	373	731
6.	Отримання доходів у вигляді виробничих запасів, МШП, товарів	20,22,28	373

На субрахунку 374 «Розрахунки за претензіями» відображається облік пред'явлених претензій постачальникам, підрядчикам, транспортним та іншим організаціям, а також пред'явлені їм штрафи, пені, неустойки. По дебету субрахунку відображається суми претензій в кореспонденції з іншими рахунками, по кредиту – надходження платежів. Господарські операції, щодо обліку розрахунків за претензіями наведені в таблиці 1.10

Таблиця 1.10

Господарські операції з обліку розрахунків за претензіями

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Пред'явлення претензій банку за помилково перераховані суми	374	311,312, 501,601
2.	Пред'явлення претензій за простої, що виникли з вини постачальника	374	719
3.	Пред'явлення претензій за брак, що виник з вини підрядника	374	719
4.	Пред'явлення претензій за штрафами, пенями і неустойками	374	715
5.	Задоволена претензія шляхом перерахування грошей	311	374
6.	Задоволення претензії шляхом доставки сировини	201	374
7.	Списано податковий кредит за поставленою сировиною	644	374
8.	Списання суми за незадоволеною претензією на витрати	949	374

На субрахунку 375 «Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків» ведеться облік розрахунків за відшкодуванням підприємству завданих збитків у результаті нестач і втрат від псування цінностей, нестач та розкрадання грошових коштів, якщо винуватця виявлено. По дебету субрахунку відображається суми відшкодування від винуватців в кореспонденції з рахунками втрат, по кредиту – на суму внесених платежів, суми утримань з винних осіб. Господарські операції, щодо обліку розрахунків за відшкодування завданих збитків наведені в таблиці 1.11

Таблиця 1.11

Господарські операції, щодо обліку розрахунків за відшкодування завданих збитків

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Списано нестачу на винну особу з урахуванням коефіцієнта відшкодування	375	716
2.	Внесені винною особою кошти в касу	301	375
3.	Відраховано із заробітної плати кошти в касу як відшкодування збитків	661	375
4.	Розраховано за брак готівкою	301	375
5.	Втрати від браку пред'явлені до погашення винною особою	375	24
6.	Відображено заборгованість працівника за своєчасно неповернених підзвітних сум як заборгованість з відшкодування матеріального збитку	375	372
7.	Відображено суми матеріального збитку від нестач і псування цінностей, нараховані до відшкодування за рахунок винних осіб	375	947
8.	Оприбутковані запаси, МШП, товари, що надійшли від працівників підприємства в відшкодування за нестачу чи псування цінностей	20,22,28	375
9.	Заборгованість винних осіб списана на збитки за статтею безнадійних боргів через закінчення терміну позовної давності	944	375

На субрахунку 376 «Розрахунки за позиками членам кредитних спілок» ведеться облік розрахунків за позиками членам спілок у кредитних спілках. По дебету субрахунку відображається суми видачі позики члену кредитної спілки готівкою з каси, по кредиту – погашення позики готівкою.

Господарські операції, щодо обліку розрахунків за позиками членам кредитних спілок наведені в таблиці 1.12

Таблиця 1.12

Господарські операції, щодо обліку розрахунків за позиками членам кредитних спілок

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Надано кредит працівникам готівкою	376	301
2.	Вирахування наданого кредиту за рахунок заробітної плати	661	376
3.	Видача позики члену кредитної спілки в безготівковій формі	376	311
4.	Погашення кредиту готівкою, виданого члену кредитної спілки	301	376
5.	Погашення кредиту, виданого члену кредитної спілки на соціальні потреби або підприємницькі цілі	311	376

На субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» ведеться облік розрахунків за іншими операціями, облік яких не відображається на інших субрахунках рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами», зокрема це [4, с.304-309]:

- розрахунки за операціями, пов'язаними зі здійсненням спільної діяльності (без створення юридичної особи);

- усі види розрахунків з працівниками (крім розрахунків з оплати праці та з підзвітними особами).

До таких розрахунків можна віднести:

- розрахунки з видачі та погашення позик;

- виплати та утримання дитячих дошкільних закладів, які перебувають на балансі підприємства;

- оплата телефонних розмов робітників, витрати на оплату їх навчання;

- розрахунки з квартиронаймачами.

Аналітичний облік ведеться за кожним дебітором, за видами заборгованості, термінами її виникнення й погашення. За дебетом субрахунку 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» відображається виникнення дебіторської заборгованості, за кредитом - її погашення чи списання. Господарські операції, щодо обліку розрахунків з іншими дебіторами наведені в таблиці 1.13

Господарські операції з обліку розрахунків з іншими дебіторами

№ п/п	Зміст господарських операцій	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1.	Видача путівок працівникам підприємства за повну вартість або з частковою оплатою	377	331
2.	Передача векселя банку або іншої кредитної організації з метою обліку (дисконтування)	377	341,342
3.	Взаємний залік заборгованостей, якщо і дебітор, і кредитор є одним і тим же особою. Такий залік можна провести, якщо тільки обставини дозволяють це зробити	377	685
4.	Залік раніше виданого авансу в оплату за договором після його виконання іншою стороною	371	377
5.	Нарахування витрат майбутніх періодів після оплати різних дебіторів послуг, які будуть споживатися підприємством в майбутньому (підписка на періодичні видання, оплата страхових полісів та ін.)	39	377
6.	Довгостроковий вексель погашений іншим дебітором	511	377
7.	Короткостроковий вексель погашений іншим дебітором	621	377
8.	Нарахування податкового кредиту на вартість наданих послуг, безпосередньо не пов'язаних з виробничим (торговим) процесом	641	377
9.	Взаємне погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, в разі, якщо один і той же контрагент виявився і дебітором і кредитором одночасно	685	377

На субрахунку 378 «Розрахунки з державними цільовими фондами» зберігається інформація про розрахунки, пов'язані з державними цільовими фондами, зокрема тимчасовою непрацездатністю.

На субрахунку з 379 «Розрахунки за операціями з деривативами» зберігається інформація про розрахунки за операціями з деривативами. В кінці місяця сальдо стягується шляхом перенесення на рахунок інших операційних доходів або витрат операційної діяльності.

Аналітичний облік проводиться для кожного боржника, видів заборгованості, термінів її виникнення і погашення.

Рахунок 36 затверджений для узагальнення інформації про оплату від покупців та замовників за постачання їм товари, послуги, та виконані роботи. Цей рахунок не враховує заборгованості, які гарантовані з векселем, а також включає інформацію про оплату від учасників промислово-фінансової групи. Дебет рахунку 36 відображає суму отриманих коштів від реалізації товарів,

послуг та виконаних робіт, включаючи податок на додану вартість, акцизи, інші податки та обов'язкові платежі, які перераховуються до бюджету і позабюджетних фондів і включені в вартість реалізації. Кредит рахунку відображає суму платежів, які поступили на рахунки підприємства в банківських установах, касі, та інші види розрахунків. Сальдо рахунку відображає заборгованість покупців та замовників за одержані продукцію (роботи, послуги). Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками ведеться за кожним покупцем та замовником за кожним пред'явленим до сплати рахунком.

На рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» зберігаються резерви для непевнених дебіторських заборгованостей, де існує ризик невідшкодування. Створення резерву сумнівних боргів відображається за допомогою кредиту на рахунку 38 у взаємодії з рахунками обліку витрат, а списання сумнівної заборгованості – за дебетом відповідно до рахунків обліку дебіторської заборгованості або зменшення нарахованих резервів відповідно до рахунку обліку доходів. Резерв сумнівних боргів документально оформлюється бухгалтерською довідкою – розрахунком [17, с.296-306].

Синтетичний облік розрахунків із різними дебіторами конкретно ведуть у журналі № 3. У Балансі залишки за статтями дебіторської заборгованості відображаються залежно від терміну погашення (в межах року чи більше) за різними статтями. Під час складання звітності підприємство аналізує стан дебіторської заборгованості з метою поділу її на поточну і довгострокову.

Поточна дебіторська заборгованість покупців та замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги (крім заборгованості, яка забезпечена векселем) відображається в статті балансу «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги» рядок 1125 Активу балансу. До підсумку Балансу включається чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості.

Дебіторська заборгованість по нетоварних операціях відображається в рядках 1130-1135 II розділу активу Балансу.

У примітках до фінансової звітності наводиться така інформація:

- перелік осіб, яким заборговані суми на тривалий термін;
- перелік дебіторів, які мають заборгованості із пов'язаними сторонами, із виділенням внутрішньо групового балансу заборгованості;
- склад та суми інших дебіторських зобов'язань згідно балансової статті;
- методи, які використовуються для визначення резервів на сумнівні зобов'язання;
- загальна сума поточних дебіторських зобов'язань за продукцією, товарами, роботами, послугами, розподілена за строками їх непогашення.

Отже, в результаті проведеного дослідження теоретико-методичних аспектів та критичної оцінки поточної практики процесу організації обліку дебіторської заборгованості підприємства було визначено, що розвиток української економіки в сучасних умовах нерозривно пов'язаний з вирішенням одного з ключових завдань - забезпеченням ефективного управління дебіторською заборгованістю, яка становить значну частку в загальному обсязі оборотних активів суб'єктів господарювання.

1.4 Методика аудиту дебіторської заборгованості

Здійснення розрахунків із підприємствами та особами – це важливий елемент функціонування сучасної компанії. Створення відносин між учасниками господарювання та іншими юридичними та фізичними особами призводить до появи взаємних фінансових зобов'язань.

Завдання аудиту дебіторської заборгованості [27]:

- перевірку реальності дебіторської заборгованості та простроченої заборгованості (після закінчення строку позовної давності)
- перевірку правильності списання заборгованості, яка має прострочену строк позовної давності, та перевірку відображення дебіторської заборгованості

у фінансовому обліку відповідно до методу визначення реалізації

- оцінку правильності та обґрунтованості списання заборгованості
- аналіз правильності оформлення і відображення у фінансовому обліку заборгованості за видачу авансів та наданими претензіями.

При розробці програми аудиторського контролю, першочергові питання, які повинен вирішити аудитор, це:

- з'ясування можливості конфіденційності певних бухгалтерських записів при відображенні дебіторської заборгованості від реалізації товарів, робіт і послуг, а також визначення прибутку;

- перевірка наявності дебіторської заборгованості, термін позовної давності якої минув;

- оцінка правильності нарахування резерву сумнівних боргів та його використання;

- перевірка правильності та своєчасності проведення інвентаризації дебіторської заборгованості; а також перевірка своєчасності сплати за відвантажені товари та надані послуги.

Джерела, які можна використовувати для перевірки дебіторської заборгованості, включають:

- звіти та реєстри у синтетичному обліку (наприклад, Баланс, Головна книга);
- реєстри розрахунків у синтетичному та аналітичному обліку (наприклад, журнал № 3);
- первинні документи, що включають дані про розрахунки (такі як накладні, рахунки-фактури, касові та банківські документи, договори).

Основним метою аудиту розрахунків з підзвітними особами є перевірка послідовності надання авансів, контроль за вчасністю подання авансових звітів, перевірка правильності використання коштів з підзвітної суми та відповідність документів, прикріплених до авансових звітів, а також повернення невикористаних коштів у визначений термін. Додатково, метою аудиту є виявлення незаконних та малораціональних з економічного погляду видатків. Аудитор перевіряє:

Чи подала підзвітна особа авансовий звіт про використання підзвітних сум протягом трьох днів після повернення з відрядження або виконання доручення, включаючи посвідчення на відрядження, оформлене відповідно до встановлених вимог (з відмітками про вибуття і прибуття), квитки на поїзду та іншу документацію, таку як копії товарних чеків, приймальні акти або розписки від осіб, що прийняли від підзвітної особи придбані товари та інше.

2. Аудиторська перевірка відбувається для перевірки вчасності та правильності обліку звітності, видачі авансів, легальності та обґрунтованості використання підзвітних коштів. Предметом аудиту операцій з підзвітними сумами є звіти про використання підзвітних коштів, супроводжуються ними підтверджувальними документами - рахунками, чеками, посвідченнями про відрядження, закордонними паспортами, квитками на проїзд, актами та іншими обґрунтовуючими документами, наказами, документами з управлінського обліку, а також бухгалтерськими записами за рахунком 37 "Розрахунки з різними дебіторами" на субрахунку 372 "Розрахунки з підзвітними особами" у Головній книзі та відповідних журналах.

Під час перевірки розрахунків з підзвітними особами у послідовності, наведеній нижче, враховується:

відповідність суми залишків на субрахунку 372 даним аналітичного обліку, приділяючи увагу своєчасності розрахунків з підзвітними особами, своєчасності внесення залишків в касу і правильності їх відображення у національній та іноземній валютах; відсутність простроченої заборгованості за підзвітними сумами у працівників, які покинули підприємство; точність та своєчасність складання авансових звітів; - випадки видання коштів в підзвіт при наявності залишків підзвітних сум або несвоєчасне звітування про їх використання; своєчасність повернення залишків підзвітних сум до каси та належне утримання несвоєчасно зданих сум в іноземній валюті у трикратному розмірі;

чи були випадки передачі підзвітних сум від однієї особи до іншої; чи була правильність документування відряджень; чи були законні, обґрунтовані та доцільні витрати на відрядження, та чи вони відображені в бухгалтерському обліку відповідно до рішення або наказу керівництва; чи була правильність відображення розрахунків з підзвітними особами в бухгалтерському обліку.

Аудитор звертає увагу на правильність віднесення витрат, що відшкодовуються, на рахунки бухгалтерського обліку, а також на достовірність виправдувальних документів. На першому етапі необхідно перевірити, чи заборгованість, яка відображена в балансі, не є простроченою, а на другому етапі аудиту досліджується дебіторська заборгованість, на яку пройшов термін позову, відписання заборгованості та коректність обліку [30].

Спочатку проводиться перевірка даних активів балансу за відповідними рахунками, такими як 16, 36, 37, 38, 63 та інші. Ці дані порівнюються з інформацією з журналів та відомостей на конкретну дату (1-ше число місяця). Після цього аудитор аналізує угоди на поставку товарів, умови оплати, використання передоплати покупцями товарів, таких як планові платежі, чеки, векселі, акредитиви, доручення, визначає, хто ініціював не вигідну для

підприємства форму оплати і які заходи приймаються для поліпшення системи розрахунків.

Оцінка дебіторської заборгованості є ключовою проблемою, що стосується відображення її в балансі підприємства. Для успішного аудиту необхідно знати відсоток безнадійної дебіторської заборгованості, щоб перевірити достовірність інформації про формування резерву сумнівних боргів.

Необхідно провести перевірку заборгованості за кожним покупцем, замовником і датою її виникнення, якщо строк утворення перевищує один рік. Така заборгованість (у разі наявності відповідних документів) може бути включена до позареалізаційних витрат і списана як дебіторська заборгованість, яка перейшла в статус непогашеної після закінчення строку позовної давності або за рішенням інвентаризаційної комісії. Проаналізуйте рахунки за кожним дебітором, щоб визначити, чи є непорожні аналітичні рахунки. Важливо оцінити якість та ліквідність дебіторської заборгованості.

Шляхом аналізу даних обліку з покупцями і замовниками аудитор може створити аналітичну таблицю, в якій оцінюється стан дебіторської заборгованості в залежності від строків виникнення. Проведення щомісячного обліку цієї інформації надає бухгалтеру можливість аналізувати дебіторську заборгованість та вчасно приймати заходи для врегулювання простроченої заборгованості. Цей аналіз даних про дебіторську заборгованість, як було узгоджено раніше, здійснюється на основі внутрішньої звітності підприємства і використовується для управління підприємством. Проте зовнішні зацікавлені сторони, які мають бізнесові зв'язки з підприємством, також виявляють великий інтерес до отримання інформації про його дебіторську заборгованість, оскільки збільшення її є ознакою нестабільного фінансового стану. Тому надзвичайно важливо, щоб аудитор надавав достовірну оцінку такої заборгованості.

При дослідженні заборгованості важливо документально підтвердити її та перевірити, чи на балансі зазначені суми претензій із простроченими

термінами позову. Також слід звернути увагу на списані суми невідшкодованих претензій, які були покриті результатами клієнта.

Перевіряється, чи проводиться оперативний облік претензій та як контролюється своєчасність та обґрунтованість передачі матеріалів до господарського суду для відшкодування заборгованості. Особлива увага приділяється своєчасному укладанню та виконанню угод щодо поставок продукції й матеріалів, в яких визначається відповідальність сторін за невиконання їхніх зобов'язань. Результати аудиту розрахунків, претензій та конфліктів, а також борги відображаються у звітності.

Необхідно знаходити різні варіанти й засоби виявлення можливих порушень, зловживань та незаконного створення дебіторської заборгованості. Іноді неправомірно списують дебіторську заборгованість, для якої минув термін позовної давності, як витрати, що зменшує прибуток та платежі до бюджету. Аналізуються усі можливі штрафи, пені, що були визнані боржником або стосовно яких було видано рішення місцевого або арбітражного суду щодо їх стягнення. У разі існування дебіторської заборгованості, щодо якої минув термін позовної давності, розглядається питання щодо коректності списання сум за рішенням керівника підприємства та встановлення, на який рахунок вона була зарахована. Також важливо перевірити законність таких списань. Подібно перевіряються розрахунки з відшкодуванням завданих збитків, а також розрахунки з іншими дебіторами.

Отже, перевірка дебіторської заборгованості має ряд етапів, під час яких аудитор аналізує стан дебіторської заборгованості, правильність та законність відображення, нарахування сум та інше. Аудит повинен бути спланованим таким чином, щоб відображати всі аспекти діяльності суб'єкта, що перевіряється, із поваги до перевіреної фінансової інформації. Щоб аудитор міг висловити незалежну думку, йому необхідно мати гарантії того, що інформація у бухгалтерській документації та інших джерелах є достовірною та достатньою.

РОЗДІЛ 2

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Повна назва підприємства - товариство з обмеженою відповідальністю «ЛАКУДАС-АГРО». Розташування - Україна, Черкаська область, м. Черкаси, проспект Хіміків, 12/3. Засновники (керівники) – Лакудас Лариса Володимирівна та Чілінгірян Ашот Бахшиєвич.

Підприємство забезпечує працею мешканців 11 осіб.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» є юридичною особою з власним балансом, рахунками у банку, печатками та здатністю укладати угоди та володіти власним майном відповідно до призначення.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» також самостійно здійснює зовнішньоекономічну діяльність згідно чинного законодавства та веде комерційні відносини з іноземними компаніями щодо питань, що відносяться до комерційних інтересів товариства.

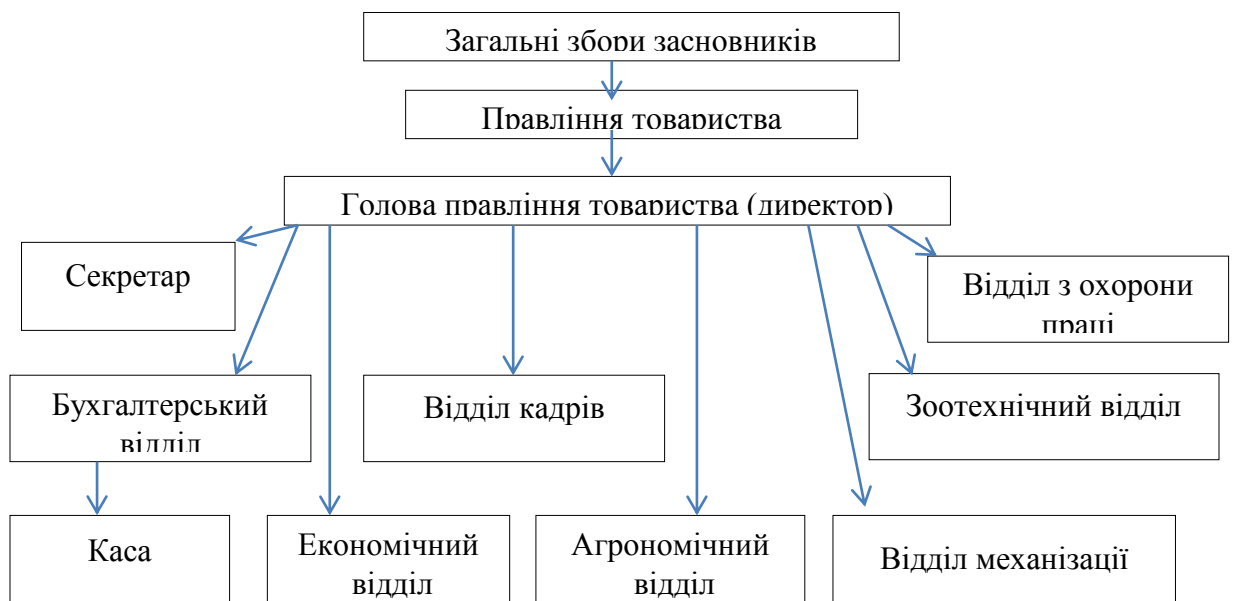

Рис. 2.1. Організаційна структура ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» у своїй діяльності керується діючим Статутом (додаток А).

Учасниками Товариства «ЛАКУДАС-АГРО» є:

1. Лакудас Лариса Володимирівна – 49% частка.
2. Чілінгарян Ашот - 51% частка.

Товариство було засноване з метою здобуття прибутку.

На земельних ділянках ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» вирощують різні види сільськогосподарської продукції, такі як соняшник (20%), кукурудза (30%), пшениця (65%). Крім цього, займаються після урожайною діяльністю, допоміжною діяльністю у рослинництві, наданням в оренду сільськогосподарських машин і устаткування. Особливу увагу приділяють овочівництву. Для вирощування овочів борщового набору та картоплі відведено близько 600 гектарів землі, з них 350 гектарів призначено під товарну картоплю, 50 гектарів під посадкову. Також є площі для вирощування столового буряка, моркви, цибулі та капусти розміром 30-40 гектарів для кожної з культур. Усі ці культури розподілені між ранніми (10%) та пізніми (90%) сортами.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» має розвинену систему поливу, яка може одночасно забезпечувати волого-забезпечення на 600 гектарах землі.

Основним предметом діяльності ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» є :

- Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами;
- Торговельна діяльність у сфері оптової, роздрібної, комісійної торгівлі та громадського харчування щодо реалізації продовольчих і непродовольчих товарів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів;
- Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;
- Допоміжна діяльність у рослинництві;
- Після урожайна діяльність;
- Оптова торгівля живими тваринами;

- Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами і устаткуванням;
- Надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування;
- Неспеціалізована оптова торгівля;
- Вантажний залізничний транспорт;
- Складське господарство;
- Допоміжне обслуговування наземного транспорту;
- Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту;
- Технічні випробування та дослідження;
- Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій;
- Дослідження і експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук;
- Інша професійна, наукова та технічна діяльність;
- Надання в оренду вантажних автомобілів;
- Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;
- Діяльність автомобільного вантажного транспорту;
- Транспортне оброблення вантажів;
- Організація перевезення вантажів;
- Оптова торгівля автомобільними деталями та приладдям;
- Технічне обслуговування та ремонт автомобілів;
- Роздрібна торгівля автомобільними деталями та приладдям;
- Посередництво в торгівлі автомобільними деталями та приладдям.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» є власником:

- 1) Одержаних доходів;
- 2) Продукції, виробленої в результаті діяльності Товариства;
- 3) Майна, переданого йому учасниками Товариства у власність;
- 4) Іншого набутого майна.

Головним органом управління господарством є генеральний директор або особа, якій довірено цю посаду. У товаристві діє двухступенева

організаційна структура управління, де взаємодія між бригадами і фермами здійснюється безпосередньо через керівництво господарства.

Товариство «ЛАКУДАС-АГРО» несе відповідальність за свої зобов'язання власним майном, яке може бути звернено в стягнення на вимогу кредиторів у відповідності до законодавства України. Діяльність товариства регулюється Цивільним Кодексом України, Господарським Кодексом України, та Податковим Кодексом України.

Товариство має право здійснювати будь-які дії щодо свого майна, які не порушують законодавство. Це включає передачу прав на володіння, користування та розпорядження майном іншим особам, використання його як предмету застави, дарування, передачу в управління та розпорядження іншим особам.

Успішність виробничо-господарської діяльності та фінансовий стан підприємства «ЛАКУДАС-АГРО» значно залежать від наявності основних засобів та виробничих запасів, а також від ефективного їх використання.

Для проведення аналізу використовується фінансова звітність підприємства ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» за період з 2021 року по 2022 рік, зокрема:

- форма № 1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан)";
- форма № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)".

Звіт по формі № 1 "Баланс (Звіт про фінансовий стан) та Звіт по формі № 2 "Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) відображені в додатках Б (2021 р.), В (2022 р.), Г (2023 р.).

Таблиця 2.1

Аналіз основних економічних показників діяльності ТОВ
«ЛАКУДАС-АГРО» за період з 2021 по 2022 рр. (тис.грн)

Показники	Роки			Абсолютне відхилення +/-, тис.грн		Відносне відхилення, %	
	2021	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	83652,3	148536,9	176641,9	+64884,7	28106	77,7	18,93
Собівартість, тис. грн.	1115,7	8580,8	2301,5	+2465,2	1279,4	+222	35,72
Чистий прибуток, тис. грн.	73465	122354,9	150698	+48890,9	2834,23	+66,7	23,17
Інші операційні доходи, тис.грн	-	14161,5	660,3	+14161,5	13502	-	95,29
Інші операційні витрати, тис.грн	8827,8	35982,5	23798,5	+27154,8	12185	+308	33,87
Інші доходи, тис.грн	-	5,8	-	+5,8	5,8	-	100%
Інші витрати, тис.грн	-	-	-	-	-	-	-

Результати порівняльного аналізу фінансової діяльності ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» за період з 2021 по 2022 рік свідчать про наступне: чистий дохід від реалізації збільшився у 2022 році на 64884,7 тис. грн. порівняно з 2021 роком; собівартість реалізації зросла у 2022 році на 2465,2 тис. грн. порівняно з 2021 роком, а у 2023 – на 1279,4 тис.грн. порівняно з 2022 р.; чистий прибуток збільшився у 2022 році на 48890,9 тис. грн. порівняно з 2021 роком, а у 2023 – на 2834,23 тис.грн. порівняно з 2022 р.. Інші операційні та фінансові показники: інші операційні доходи збільшились у 2022 році на 14161,5 тис. грн. порівняно з 2021 роком, а у 2023 – на 660,3 тис.грн. порівняно з 2022 р.; інші операційні витрати збільшились у 2022 році на 27154,8 тис. грн. порівняно з 2021 роком; інші доходи зросли у порівнянні з попереднім роком.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» активно працює над підвищенням свого прибутку та оптимізацією управління витратами з метою досягнення більш високого рівня прибутковості. Ефективна управлінська координація та розвинена фінансова база підприємства сприяють активній діяльності

організації. ТОВ «ЛІАКУДАС-АГРО» виконує обов'язки платника ПДВ та податку на прибуток. Для аналізу показників ліквідності використовується фінансова звітність підприємства за період з 2021 по 2022 рік.

Таблиця 2.2

Аналіз динаміки ліквідності ТОВ «ЛІАКУДАС-АГРО» за період
з 2021 по 2023 рік

Коефіцієнт	2021	2022	2023	Нормативне значення
Абсолютна ліквідність	0,0001	0,0003	0,05	0,2-0,35
Швидка ліквідність	2,05	5,04	2,07	0,7-0,8
Загальна ліквідність	2,17	5,39	2,25	2,0-2,5

Отже, проаналізувавши таблицю 2.2, можна зробити висновки:

1. Коефіцієнт загальної ліквідності: Коефіцієнт загальної ліквідності для ТОВ «ЛІАКУДАС-АГРО» більше 1, що свідчить про те, що підприємство має достатньо коштів, щоб погасити свої короткострокові зобов'язання протягом 2021 та 2023 років. Однак варто відзначити, що коефіцієнт швидкої ліквідності коливається протягом цього періоду, що може вказувати на потенційні труднощі у своєчасному погашенні зобов'язань перед дебіторами.

2. Коефіцієнт абсолютної ліквідності: Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності в межах 0,2-0,3 вважається теоретично достатнім. Однак важливо враховувати, що високе значення цього показника може свідчити про нерациональне використання фінансових ресурсів.

3. Платоспроможність підприємства є критично важливою для забезпечення своєчасного виконання фінансових зобов'язань. Дослідження платоспроможності дозволяє оцінити можливість підприємства вчасно погасити термінові зобов'язання. У даному випадку, порівняння сум платіжних коштів підприємства з терміновими зобов'язаннями є ключовим аспектом аналізу.

Загалом, аналіз динаміки показників ліквідності та платоспроможності є важливим для оцінки фінансового стану та готовності підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання вчасно та ефективно (табл. 2.3.).

Таблиця 2.3.

Аналіз динаміки показників платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «ЛІКУДАС-АГРО» за 2021-2023 р.р.

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення+,-	
				2022/ 2021	2023/ 2022
Коефіцієнт автономії	0,43	0,57	0,47	+0,22	-0,19
Коефіцієнт фінансування	0,1	0,29	0,25	+0,19	-0,04
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,33	0,36	0,21	+0,03	-0,15

Отже, виходячи із даних таблиці 2.3 ми дійшли до таких висновків:

1. Коефіцієнт автономії: Нормальне мінімальне значення коефіцієнта автономії орієнтовно оцінюється на рівні 0,5. Підприємство має здатність погасити свої зобов'язання, реалізуючи майно, сформоване з власних джерел.

2. Коефіцієнт маневреності власного капіталу: Коефіцієнт маневреності власного капіталу вказує на гнучкість підприємства щодо використання власних ресурсів. За результатами аналізу видно, що у 2023 році показник зменшився, що вказує на необхідність збільшення частки власних ресурсів для підвищення показника.

3. Коефіцієнт фінансування: Коефіцієнт фінансування вказує на термін, за який можна компенсувати вартість майна. Позитивним є збільшення цього коефіцієнта в порівнянні з попереднім періодом.

Додатково, важливими показниками є обсяг виробництва та реалізації продукції.

Таблиця 2.4.

Аналіз обсягів виробництва на підприємстві

Показники	Обсяги виробництва, ц			Абсолютне відхилення, +/-	
	2021	2022	2023	2023/ 2022	2022/ 2021
Зернові культури:					
- соняшник	13920	14990	11652	-3338	+1070
- кукурудза	5301	13800	12305	-1495	+8499
- соя	4890	3212	6410	+3198	-1678
- пшениця	19877	14622	26320	+11698	-5255
- столовий буряк	5040	2601	8060	+5459	-2439

Отже, аналіз за даними таблиці 2.4 свідчить, що найбільший внесок в загальний обсяг зернових культур становить вирощування пшениці, яке у 2023 році збільшилося на 11698 ц порівняно з 2022 роком. Найменший внесок належить столовим бурякам, проте їхнє вирощування також збільшилося на 5459 ц в порівнянні з 2022 роком.

Сільське господарство виступає як один із основних секторів економіки, сприяючи підвищенню матеріального благополуччя населення, зміцненню економічної та продовольчої безпеки країни, а також збільшенню експортного потенціалу.

2.2. Документальне оформлення розрахунків з обліку дебіторської заборгованості

У процесі фінансово-господарської діяльності підприємства постійно потрібно проводити розрахунки зі своїми контрагентами, бюджетом і податковими органами. Коли підприємство відвантажує свою продукцію або надає певні послуги, зазвичай воно не одразу отримує плату за них. Це означає, що підприємство фактично надає кредит своїм покупцям. Тому, протягом періоду між відвантаженням продукції і отриманням платежу, гроші підприємства перебувають у формі дебіторської заборгованості. Рівень цієї заборгованості залежить від різних факторів, таких як тип продукції, розміри ринку, конкуренція на ринку для даної продукції, умови договору та система розрахунків, що використовується на підприємстві.

Покупцями та замовниками продукції рослинництва та тваринництва, а також послуг ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» є:

- ТОВ «Дім і сад»;
- ТОВ «Смачна випічка»;
- ТОВ «Чорнобаївський завод продтоварів»;
- ФОП Цвіркун В.С.;

- ПП «Імперіал Плюс»;
- ФОП Стеценко М.М.;
- ПрАТ «Юніком»;
- ТОВ «М'ясорибторг»;
- ТОВ «Техноторг»;
- ТОВ «СОЛЛІ ПЛЮС.КРЕМЕНЧУК»;
- ТОВ «ВАЛЕНТИНА-СЕРВІС».

Підставою реалізації розрахунків із покупцями і замовниками є договір, у якому визначаються обов'язки сторін із виконання умов договору та відповідальність сторін у разі порушення прийнятих зобов'язань. Крім договору неодмінною умовою відображення операцій в бухгалтерському обліку є наявність первинних документів.

За отримані послуги, відвантажену продукцію та виконані роботи, ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» надає такі розрахункові документи покупцям та замовникам:

1) При виникненні заборгованості перед дебіторами:

- накладні, специфікації – накладні (Додаток Г);
- рахунки-фактури (Додаток Д);
- рахунки;
- податкові накладні (Додаток Ж);
- звіт про використання підзвітних коштів або коштів, виданих в підзвіт;
- товарно транспортні накладні (Додаток Е).

2) При погашенні дебіторської заборгованості :

- виписки банку;
- прибуткові касові ордери.

Розрахункові взаємовідносини між ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» і покупцями виникають у процесі господарської діяльності підприємства і цим відносинам, як правило, повинне передувати укладання договорів (контрактів)

купівлі-продажу товарно-матеріальних цінностей, договорів підряду на виконання різних робіт, надання послуг.

Договір купівлі-продажу є комерційним документом, який формалізує торговельну угоду. В цьому договорі міститься письмова угода між продавцем та покупцем щодо поставки товарів, включаючи зобов'язання продавця передати майно покупцю і зобов'язання покупця прийняти це майно та сплатити за нього відповідну суму грошей. У випадку товарообмінних або бартерних операцій сторони укладають договори, в яких визначають терміни взаємних поставок товарів, обов'язки сторін щодо виконання умов договору і відповідальність у разі порушення зобов'язань. За договором підряду підрядник зобов'язується виконати певну роботу, використовуючи матеріали замовника або свої, а замовник зобов'язаний оплатити виконану роботу після остаточної здачі, якщо інше не передбачено законом або договором.

При здійсненні операцій з постачання продукції, послуг бухгалтер ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» надає покупцю податкову накладну після реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних. Підтвердженням підприємству про прийняття його податкової накладної та/або розрахунку коригування до Єдиного реєстру податкових накладних є квитанція в електронному вигляді у текстовому форматі, яка надсилається протягом операційного дня.

Для забезпечення експорту продукції, необхідно оформити вантажно-митну декларацію. Інформацію про оплату чи списання заборгованості покупців можна підтвердити за допомогою прибуткових касових ордерів, виписок з банку і бухгалтерських довідок. Для фіксації експорту зернової продукції компанією "ЛАКУДАС-АГРО" використовується путівка на вивезення продукції з поля (форма № 77а). Реалізація продукції та її відправлення в заготівельні організації оформляється товарно-транспортною накладною (форма № 1-СГ (зерно), № 1-СГ (овочі)). Використання насіння і садівницького матеріалу в господарстві оформляється актами, а списання кормів на годування тварин - відомостями. Товари, такі як молоко, яйця, мед і вовна, на тваринницькій фермі ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" фіксуються на

субрахунку 272 і відображаються у Звіті про виробництво продукції тваринництва, кількості сільськогосподарських тварин і забезпеченості кормами (форма 24), а також у Звіті про реалізацію продукції сільського господарства (ф.21-заг).

У ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" облік надоєного молока ведеться у Журналі обліку надою молока (форма № 112). Щоденний облік надходження і витрачання молока відображається у Відомості руху молока (форма № 114). Для доставки молока на молокозаводи використовується товарно-транспортна накладна 1-СГ (молочна сировина). Проведення інвентаризації матеріальних запасів ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" відбувається у таких випадках: перед складанням щорічного звіту, при зміні матеріально відповідальних осіб, а також при виявленні випадків пограбування та пошкодження цінностей. Бухгалтери ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» порівнюють дані про рух продукції і матеріалів, отриманих від підзвітних осіб, з інформацією, що міститься у виправдних документах, які додаються до звіту, і після цього проводять таксування. Для перевірки повноти списання матеріалів, отриманих зі сторони, здійснюється порівняння з відповідними реєстрами.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» здійснює розрахункову взаємодію з іншими підприємствами, організаціями і фізичними особами в ході своєї діяльності. Ці розрахунки включають формування основних і оборотних активів, продаж виробленої продукції та послуг, розподіл прибутку, а також взаємодію з фінансовими органами і органами соціального страхування й соціального забезпечення. Встановлення господарських відносин між підприємством та іншими сторонами передбачає певні права та обов'язки для кожної з них.

Таким чином первинний облік дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» організовано за допомогою типових форм первинного обліку, договорів, контрактів, розпорядчих і виконавчих документів.

2.3.Фінансовий облік дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»

Для реєстрації фінансових операцій з клієнтами та замовниками, ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» використовує рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками». На дебеті цього рахунку відображається вартість продукції чи послуг, реалізованих з урахуванням ПДВ, акцизів, інших податків та зборів (обов'язкових платежів), які підлягають сплаті до бюджету та позабюджетних фондів, і які включаються до вартості реалізації. На кредиті цього рахунку зазначається сума платежів, які надійшли на банківські рахунки або оплачені готівкою. Аналітичний облік розрахунків з покупцями та замовниками в ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» забезпечує отримання інформації про заборгованість, яка ще не сплачена, а також про заборгованість, яка має прострочений строк сплати. Цей облік ведеться окремо для кожного клієнта та замовника у журналі-ордері №3 бухгалтерією компанії.

Для погашення простроченої дебіторської заборгованості, встановлені терміни позовної давності. Керівник підприємства приймає рішення про списання дебіторської заборгованості з простроченим терміном позовної давності після проведення всіх необхідних процедур для її стягнення, таких як звернення з претензіями, подання позову до суду або арбітражного суду. Якщо арбітражний суд визнає підприємство банкрутом, то термін позовної давності за дебіторською заборгованістю вважається простроченим.

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» використовує рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами» для обліку розрахунків з дебіторами. Для кожного дебітора, виду заборгованості, а також терміну її виникнення й погашення, ведеться аналітичний облік. Розрахунки за видані аванси під поставку матеріальних цінностей (виконання робіт, надання послуг) та оплату продукції та робіт, отриманих замовником за частковою готовністю, виконуються згідно

з рахунком 371 «Розрахунки за авансами виданими». Авансові платежі оформлюються платіжними дорученнями, які містять посилання на укладений договір. Підтвердженням цих платежів є виписка з банку. Зарахування здійснюється за допомогою розрахунку (довідки) бухгалтерії. Аналітичний облік за рахунком 371 «Розрахунки за авансами виданими» ведеться окремо для кожного одержувача коштів у формі авансових платежів (за кожним дебітором).

Основні господарські операції розрахунків за виданими авансами на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» наведені в таблиці 2.5

Таблиця 2.5

Основні господарські операції за виданими авансами за листопад 2022р

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Сплачено аванс з поточного рахунка у банку за надані ремонтні послуги	371	311	12200,0
	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	644	2033,30
2	Виданий аванс з поточного рахунка відповідно договору-підряду	371	311	141030,0
	Відображена сума податкового кредиту з ПДВ	641	644	23505,0
3	Відображені виконані роботи підрядчиком з будівництва в рахунок виданого авансу	151	371	117525
4	Відображені розрахунки за податковим кредитом з ПДВ	644	371	23505,0

ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» здійснює авансові платежі:

- постачальникам та підрядникам за договорами на будівництво будівель і споруд або за договорами купівлі-продажу матеріальних цінностей;
- орендодавцям – за договорами оренди.

Іншим організаціям – за договорами, що передбачають попереднє авансування.

На субрахунку 372 «Розрахунки з підзвітними особами» ведеться облік фінансових операцій, пов'язаних з виданням коштів працівникам підприємства для виконання службових обов'язків. Суми, видані підзвітним особам,

відображаються по дебету на цьому субрахунку у відповідності з рахунками 30, 31 та 33, що відповідають рахункам обліку коштів. Сальдо на субрахунку 372 може бути як дебетовим, так і кредитовим. Дебетове сальдо свідчить про те, що підзвітні особи ще не подали звіти про використання отриманих коштів, тобто мають заборгованість перед підприємством. Кредитове сальдо вказує на перевитрати по авансуванню, тобто на заборгованість підприємства перед підзвітними особами. В балансі підприємства залишки на субрахунку 372 відображаються як розділені позиції: дебетове сальдо - у активній частині балансу під рядком 1155 «Інша поточна дебіторська заборгованість», кредитове сальдо - у пасивній частині балансу під рядком 1690 «Інші поточні зобов'язання».

Основні господарські операції розрахунків з підзвітними особами на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» наведені в таблиці 2.6

Таблиця 2.6

Основні господарські операції з підзвітними особами за вересень 2022р

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Отримано готівку з банку до каси ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» для виплати авансу на відрядження механіку Терещенку В.М.	301	311	1400,0
2	Виплачено з каси готівкою аванс Терещенку В.М.	372	301	1400,0
3	На дату затвердження звіту списано збутові витрати: - добові - вартість квитків - вартість проживання	93	372	1710,0
4	Компенсовано механіку перевитрати	372	301	310,0
5	Згідно наказу на відрядження списано адміністративні витрати економіста: - добові - вартість квитків - вартість проживання	93	372	960,0

Для обліку розрахунків, які не відображаються на інших субрахунках рахунку 37 «Розрахунки з різними дебіторами», існує субрахунок 377. На цьому субрахунку відображаються розрахунки, пов'язані з іншими

операціями, зокрема розрахунки за спільною діяльністю (без створення юридичної особи), всі види розрахунків з працівниками (окрім оплати праці та підзвітних осіб), а також інші розрахунки.

Основні господарські операції розрахунків з різними дебіторами на ТОВ «ЛІКУДАС-АГРО» наведені в таблиці 2.7

Таблиця 2.7

Основні господарські операції розрахунків з дебіторами за січень 2022р

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн
		Дебет	Кредит	
1	Отримано дохід від реалізації молочних продуктів покупцю «Терра Фуд»	361	701	65030,0
	Нараховано податкове зобов'язання	701	641	10838,33
	Списано доходи на фінансові результати	701	791	54191,67
	Отримано кошти на рахунок в банк від покупця в повній вартості	311	361	65030,0
2	Оплачено за дослідницькі роботи з розведення сортового насіння та саджанців організації	377	311	24050,0
3	Віднесено суму збитку за чагарник Гортензію <i>Hydrangea arborescens</i> на лісничого за обліковою вартістю	375	716	760,0
4	Відшкодовано суму збитку винною особою готівкою в касу	301	375	1520,0

При реалізації товарів у кредит ТОВ «ЛІКУДАС-АГРО» має ризик непогашення всієї дебіторської заборгованості. Тому на підприємстві завжди є дебіторська заборгованість, щодо повернення якої є сумніви.

Сумнівні борги оцінюються вище, ніж реальні результати від їх виконання. Тому згідно з принципом обачності, підприємство визначає можливі втрати від неповернення певної частини боргів покупцями, коли дохід від продажу був визнаний, а не коли самі покупці не змогли оплатити товар. Щоб визначити ці втрати, можна проаналізувати дані підприємства про фактичні втрати з попередніх років від неповернення дебіторської заборгованості. З іншого боку, сума дебіторської заборгованості не враховується, поки не буде скоригована на суму сумнівних боргів. Чиста

реалізаційна вартість дебіторської заборгованості представляє собою суму поточної дебіторської заборгованості за товари, роботи та послуги, за вирахуванням резерву сумнівних боргів. Ця чиста реалізаційна вартість включається до загальної суми в балансі.

Для визначення резерву сумнівних боргів використовується синтетичний рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів". Створення резерву відображається з кредитом на цьому рахунку, який кореспондує з рахунками обліку витрат. Розпис сумнівних заборгованостей, або зниження нарахованих резервів, відображаються з дебетом на цьому рахунку, який кореспондує з рахунками обліку дебіторської заборгованості або рахунками обліку доходів. Рахунок 38 "Резерв сумнівних боргів" ведеться з аналітичним обліком по боржникам або за строками непогашення дебіторської заборгованості. Поточна сума дебіторської заборгованості відображається у фінансовій звітності у формі 1м, входячи до складу оборотних активів. У балансі вона класифікується за заборгованістю за товари, роботи, послуги та дебетову заборгованість за видами розрахунків.

Тож, дебіторська заборгованість є невід'ємною частиною господарської діяльності ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО». Для того, щоб правильно управляти дебіторською заборгованістю, підприємство володіє найбільш повною інформацією про своїх дебіторів, удосконалює облік, аналіз та контроль розрахунків підприємства з покупцями і замовниками.

2.4. Шляхи удосконалення обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС АГРО»

Успішний розвиток господарюючого суб'єкта в сучасних ринкових умовах значною мірою залежить від активної його співпраці з юридичними та фізичними особами, що виступають в якості ділових партнерів – контрагентів підприємства.

Науковцями тема розкрита в статтях та інших роботах, але залишаються невирішеними питання щодо розрахунків з дебіторами на досліджуваному підприємстві, яким є ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО». Однак, залишаються нероз'ясненими аспекти, такі як оцінка взаємовідносин з партнерами і доцільність окремих угод. Слід зазначити, що тривалий ланцюг продажу та закупівлі товарів можна вислідити за допомогою комп'ютерних технологій. Проте, ускладнення полягає в тому, що партнер може одночасно виступати як постачальник і покупець. Завдяки комп'ютеризації обліку, виявлення питань, таких як заборгованість партнерів, прострочені платежі, рентабельність товарів тощо, може надати неочікувану і корисну інформацію, забезпечуючи швидкість та надійність.

Для забезпечення ефективного управління матеріальними потоками та своєчасного постачання, використання програмного забезпечення є необхідною умовою при взаємодії з контрагентами. У ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» розглядається варіант комплексної автоматизації облікових процесів з метою зменшення навантаження на бухгалтерську службу, отримання оперативної управлінської інформації та проведення аналізу господарської діяльності. Незважаючи на наявність часткової автоматизації, поточне програмне забезпечення не забезпечує можливості складання звітів, готування оперативної управлінської інформації та фінансового аналізу результатів діяльності підприємства.

При повній комп'ютеризації господарської діяльності підприємства, концепція "форми обліку" еволюціонує до поняття "системи обліку" з такими характерними ознаками :

1. Комп'ютер стає визначальним фактором організації праці, забезпечуючи його допоміжну функцію.

2. Обробка облікових даних розподіляється на різні етапи.

3. Комп'ютеризація охоплює всі етапи обробки облікової інформації: збір первинної інформації, накопичення та обробку даних, формування звітності.

4. Існує можливість безперервного накопичення первинних облікових даних і передачі їх по дистанційних каналах з автоматичним формуванням бухгалтерських проводок, використовуючи звітність між кореспондуючими рахунками.

5. Забезпечується захист, виявлення та запобігання несанкціонованому доступу до облікової інформації, що зберігається на магнітних носіях.

6. Інформацію можна отримати за запитом у будь-який час.

7. Забезпечується можливість моделювання господарських операцій на основі облікових даних під час аналізу.

Досліджуючи організацію обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО», можна відмітити багато недоліків, пов'язаних з обліком розрахунків з покупцями та замовниками. Причинами цьому послужили:

- 1) недосконалість змісту Наказу про облікову політику на підприємстві;
- 2) відсутність додатку до Наказу – графіку документообігу;
- 3) відсутність графіка індивідуальної роботи бухгалтера-фінансиста;
- 4) відсутність посадової інструкції;
- 5) недосконалість форми обліку.

Тому, удосконалення обліку розрахунків з дебіторами на підприємстві необхідно розпочати з Наказу про облікову політику.

У Наказі про облікову політику підприємство має зазначати терміни проведення інвентаризації розмірів дебіторської заборгованості з метою

виявлення безнадійної заборгованості, документального підтвердження резерву сумнівних боргів та достовірності його створення на підприємстві.

В Наказі про облікову політику підприємства виділені наступні недоліки :

- не здійснено групування за строками виникнення та погашення дебіторської заборгованості;

- відсутність даних стосовно аналітичного обліку дебіторської заборгованості, що негативно впливає на проведення аналітичних процедур, адже лише за його допомогою можна більш глибоко та детально контролювати стан дебіторської заборгованості на підприємстві.

З метою поліпшення організації обліку сільськогосподарського підприємства, рекомендується впровадити наступні удосконалення:

I. Щодо змісту Наказу про облікову політику:

- Встановити чіткий порядок визнання дебіторської заборгованості;
- Указати обраний метод розрахунку резерву сумнівних боргів;
- Фіксувати значення коефіцієнта сумнівності та визначити порядок визначення величини резерву сумнівних боргів.

II. Щодо документообігу:

- Проаналізувати та виділити основні етапи системи управління документообігом на підприємстві;
- Розробити та впровадити зведений графік документообігу, а також індивідуальні графіки у вигляді схем.

III. Щодо організації праці бухгалтерів:

- Сформувати графік індивідуальної роботи для бухгалтера-фінансиста;
- Внести зміни до структури та змісту посадової інструкції, зокрема виділити додаткові розділи "Функції" та "Права". В розділі "Загальні положення" вказати кваліфікаційні вимоги до працівника та описати необхідні знання.

Також до наказу про облікову політику необхідно додати схему або перелік робіт, пов'язаних зі створенням, перевіркою та обробкою первинних

документів, до наказу про облікову політику. Це допоможе забезпечити ефективний документообіг, сприятиме швидкому руху документів у системі управління, розподілу завдань і відповідальності між підрозділами та посадовими особами, що позитивно впливає на управління в цілому.

Графік документообігу може бути розроблений у формі схеми або списку робіт зі зазначенням виконавців і термінів виконання. Він повинен забезпечувати оптимальну кількість виконавців, через яких проходить кожен первинний документ, визначати мінімальний термін його перебування у виконавців і покращувати облікову роботу, контрольні функції бухгалтерського обліку і рівень механізації. Основний бухгалтер відповідає за складання графіка документообігу, а керівник підприємства його затверджує.

Співробітники підприємства згідно з графіком документообігу створюють та надсилатимуть первинні документи, що відносяться до їхньої сфери діяльності. Кожному виконавцю буде надано розклад, в якому зазначено список документів, створення яких є частиною його функціональних обов'язків, термін їх надсилання і підрозділи підприємства, куди документи слід надсилати. Документообіг на підприємстві повинен відбуватися у вигляді потоків документів, що пересуваються між пунктами обробки та пунктами технічної обробки цих документів.

Розглядаючи документообіг ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» необхідно зазначити, що установа не розробляє графіки документообігу, що негативно впливає на ефективне проходження документів на всіх рівнях на підприємстві. Визначені недоліки організації документообігу дають можливість виокремити такі основні напрями його вдосконалення:

- впровадження та управління системою документаційного процесу;
- забезпечення повної та точної документації всіх підприємницьких операцій, включаючи використання стандартизованих систем управлінської документації;
- організація ефективної роботи з документами.

Графік документообігу може бути складений як для бухгалтерії, так і для того чи іншого нормативного або внутрішнього розпорядчого документа.

На даному підприємстві пропонується вести графік документообігу дебіторської заборгованості за товари. Так як підприємство має велике коло контрагентів з якими воно взаємодіє, і за кожен період цей список клієнтів змінюється, так як закуповуються ведеться великими партіями.

На етапі створення системи та процесів управління документацією, необхідно правово обґрунтувати всі аспекти документування та технологічних процесів роботи з документами. Особлива увага приділяється структуризації та формуванню кадрового складу організації загалом та служби діловодства зокрема.

Запропонована форма графіку документообігу розрахунків за товари наведено в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Графік документообігу дебіторської заборгованості за товари

Назва документа	Хто подає	Кому подається	Хто заповнює	Строки зберігання	Кількість екземплярів
Накладна	Продавець	Покупець	Бухгалтер	Поки існує необхідність	2
Рахунок-фактура	Постачальник	Покупець	Бухгалтер постачальника	Поки існує необхідність	2
Рахунок	Постачальник	Покупець	Бухгалтер постачальника	Поки існує необхідність	2
Акт прийнятих робіт	Підрядник	Замовник	Підрядник, підписується обома сторонами	3 роки	2
Податкова накладна	Продавець	Покупець	Бухгалтер продавця	Поки існує необхідність	2
Товарно-транспортна накладна	Вантажовідправник	Вантажотримувач	Бухгалтер вантажовідправника	Поки існує необхідність	4
Товарна накладна	Постачальник	Покупці	Бухгалтер	Поки існує необхідність	2
Виписка банку	Банк	Підприємство	Працівник банку	Поки існує необхідність	2-3

У сфері трудових ресурсів, важно забезпечити достатню кількість кваліфікованих працівників, які відповідають потребам та стратегії організації. Особлива увага має бути приділена забезпеченню повноти та ефективності технічних та внутрішніх нормативно-методичних процесів, які встановлені у ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО».

У ході своєї діяльності ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» регулярно вступає в економічні відносини з різними сторонами, такими як працівники, засновники, покупці, постачальники, фінансово-кредитні установи, інші контрагенти, органи державної влади та місцевого самоврядування. Ці відносини часто призводять до заборгованості, яку постійно контролює керівництво та фінансові служби. Враховуючи це, важливо забезпечити якісне та своєчасне реєстрування інформації про заборгованість у бухгалтерському обліку.

Облік розрахунків з покупцями є одним з найважливіших та найбільш вивчених аспектів бухгалтерської роботи, оскільки на цьому етапі формується основна частина доходів та грошових надходжень підприємства. Однак на сьогодні існує кілька проблем, що стосуються цього питання, зокрема:

1. Недостатня розробленість методологічних підходів до класифікації та оцінки дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

2. Неможливість отримання достатньої кількості та якості інформації про дебіторську заборгованість для проведення аналізу розрахунків підприємства з покупцями.

3. Недостатня розробленість плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування у обліку розрахунків з покупцями та замовниками.

4. Недосконала система внутрішнього контролю над дебіторською заборгованістю на підприємствах.

5. Недостатня розвиненість форм рефінансування для ефективного управління дебіторською заборгованістю. У зв'язку з цим виникає необхідність у прийнятті заходів щодо вдосконалення обліку розрахунків з покупцями та дебіторської заборгованості.

До рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» пропонується вести наступні аналітичні рахунки:

361/1 «Дійсна (поточна) заборгованість покупців» - для обліку розрахунків з покупцями і замовниками, що знаходяться на митній території України з терміном погашення до 12 місяців;

361/2 «Сумнівна заборгованість покупців» - для обліку розрахунків з покупцями і замовниками, що знаходяться на митній території України щодо якої існує невпевненість її погашенні покупцем ;

361/3 «Безнадійна заборгованість покупців» - для обліку розрахунків з покупцями і замовниками, що знаходяться на митній території щодо якої існує впевненість і її неповерненні покупцем .

Дебіторська заборгованість є значною часткою поточних активів ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» і має великий вплив на його фінансовий стан. Наявність такої заборгованості, особливо її зростання, вимагає додаткових фінансових ресурсів і негативно впливає на фінансове положення підприємства.

Розрахунки з підзвітними особами охоплюють широкий спектр операцій, включаючи готівкові кошти в національній та іноземній валюті, оборотні і необоротні активи, платежі за послуги, витрати, активи, податки та заробітну плату. Проблематика належного обліку цих розрахунків залишається важливою в бухгалтерському обліку підприємства, і, отже, потребує вдосконалення.

Враховуючи вищевикладене, можна зазначити, що терміни «підзвітна особа» та «особа, що виїздить у службові відрядження» мають різну сутність та призначення. Однак, згідно з поточним законодавством, розрахунки з підзвітними особами та особами, які перебувають у відрядженні, ведуться на одному рахунку 372 "Розрахунки з підзвітними особами". Це не є оптимальним підходом для облікового процесу, оскільки назва цього рахунку не відображає його сутність та не розкриває змісту. Тому, на розсуд кожного підприємства, доцільно відкрити додаткові рахунки третього порядку, які пов'язані з обліком цих розрахунків. Кількість та назви цих рахунків

залежатимуть від виду діяльності, розмірів і кількості підзвітних осіб на кожному підприємстві.

Пропонується ввести такі аналітичні рахунки:

372/1 «Розрахунки, що пов'язані з придбанням ТМЦ і оплатою дрібних послуг»;

372/2 «Розрахунки за службовим відрядженням»;

372/3 «Розрахунки, що пов'язані з реалізацією сільськогосподарської продукції».

У фінансово-господарській діяльності виникають ситуації, коли потрібно фіксувати непогоджені розрахунки. Причинами непогодженості можуть бути: нестача матеріалів, невідповідність цін і тарифів умовам договору (зазвичай це завищення цін), арифметичні помилки, товари, що не відповідають стандартам (дефекти товарів), недовезений вантаж, помилкове списання або зарахування сум на рахунках у банку. Проте, варто відзначити, що цей вид заборгованості враховується у фінансовому обліку тільки у випадку, якщо він визнаний особами, щодо яких була пред'явлена претензія, або рішенням суду.

Пропонується проводити аналітичний облік окремо за визнаними та невизнаними претензіями на наступних аналітичних рахунках:

374/1 «Розрахунки за визнаними претензіями»

374/2 «Розрахунки за невизнаними претензіями».

Вважається, що даний розподіл потрібен у зв'язку з тим, що за претензіями, які не визнані у добровільному порядку, розгляд справ у суді здійснюється протягом значних термінів.

Досить широко в обліковій практиці ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» використовує субрахунок 377, тому вважається за необхідне здійснити групування розрахунків з іншими дебіторами з відповідним розподілом їх на групи, які можуть застосовуватися підприємствами при веденні аналітичного обліку з використанням рахунків четвертого порядку:

377/1 – розрахунки з організаціями та з особами за виконавчими документами;

377/2 – розрахунки з учасниками за внесками до статутного фонду, у фонд членів організації орендарів;

377/3 – розрахунки за некомерційними операціями;

377/4 – розрахунки з працівниками підприємства за наданими їм позиками і товарами;

377/5 – розрахунки з нарахування та сплати орендної плати;

377/6 – розрахунки з іншими дебіторами.

Для досягнення мети уникнення несплати заборгованості покупцями і приваблення нових клієнтів, політика компанії стосовно дебіторської заборгованості має бути належно сконструйована. Це можливо шляхом впровадження різних заходів, таких як надання знижок, збільшення строків сплати рахунків і т. д. Для поліпшення обліку дебіторської заборгованості рекомендується вжити такі дії:

1. Для включення резерву сумнівних боргів до облікової політики підприємства потрібно встановити процедуру його формування. Необхідно ретельно розподіляти дебіторську заборгованість на короткострокову, довгострокову та поточну, оцінювати шанси отримання платежів з метою уникнення неплатоспроможності покупців і замовників.

2. Важливо вчасно контролювати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості. Велике перевищення фактичної дебіторської заборгованості загрожує фінансовій стабільності підприємства і може потребувати додаткового фінансування. Тому необхідно обмежувати дебіторську заборгованість в загальних обсягах та встановлювати граничні суми для окремих дебіторів з періодичним оновленням.

3. Для забезпечення ліквідності підприємства необхідно регулярно проводити оцінку наявної заборгованості, звертаючи особливу увагу на її значення та вплив. Використання системи інвентаризації заборгованості належним чином дозволяє підтримувати контроль над своєчасним та повним

отриманням платежів від клієнтів. Це вимагає належної організації процесу інвентаризації заборгованості і розробки відповідних організаційних принципів.

Таким чином, можна зробити висновок, що запропоновані мною удосконалення значно об'єднують всю інформацію по реалізації продукції, зроблять її цілісною і дадуть змогу користувачам, зокрема керівнику ТОВ «ЛАНУДАС-АГРО», значною мірою мати змогу отримати повну інформацію щодо стану розрахунків з покупцями, дебіторами і грошовими потоками. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві потребує правильного організування облікового та аналітичного забезпечення, яке повинно адекватно відображати й описувати всю господарську діяльність з достатньою конкретністю. Це визначає подальші напрямки досліджень у сфері облікового та аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю.

РОЗДІЛ 3

МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

3.1. Особливості аудиту дебіторської заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»

Компанією ОЛГА АУДИТ проведено у вересні 2023р. основний аудит в ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» на відповідність Принципам та Критеріям FSC. Сурменко Артур – керівник аудиторської групи, 04071, Україна, м. Київ, вул. Хорива, 39, телефон +0445456534

Перевірку проводилася в період з 12 вересня 2023 року по 20 листопада 2023 року згідно з договором № 1 від 10.12.2023р. аудиторську перевірку проводив Олексій Гачківський.

Під час проведення головного сертифікаційного аудиту аудиторською компанією було проаналізовано роботу сільськогосподарського підприємства з таких аспектів:

- взаємодія з третіми сторонами (екологічними, громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування);
- умови соціального захисту працівників на підприємстві, забезпечення безпечних умов праці відповідно до вимог міжнародної конвенції з основ безпеки та охорони праці МОП, прийнятої Україною;
- відповідність національному законодавству у процесі здійснення сільськогосподарських робіт.

Міжнародні аудитори продовжуватимуть уважно контролювати дотримання екологічних, економічних та соціальних вимог ТОВ під час його діяльності. Одним з завдань аудиторського обліку розрахунків ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» за 2022 рік є перевірка того, що доходи від реалізації продукції, включені у фінансові результати, насправді отримані протягом звітного періоду (з погляду наявності чи відсутності), а також, що дебіторська

заборгованість, яка зазначена в балансі, справді існувала на день складання фінансової звітності.

У зв'язку з цим були проведені наступні процедури перевірки аудитором:

- 1) отримання від покупців підтвердження їх заборгованості.
- 2) проведення документального підтвердження суми дебіторської заборгованості.

Що стосується першої процедури, аудитор взяв вибірку дебіторів даного підприємства. Для того, щоб підтвердити суми цих заборгованостей аудитор надіслав листи-запити до покупців. На ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» підтвердження наявності дебіторської заборгованості проводиться шляхом актів звірки. Кожна операція з продажу продукції реєструється у відповідних первинних документах, які автоматично заносяться у реєстри по довіреностях та номенклатурі.

Склад і структура дебіторської заборгованості за проаналізований період наведено в табл.3.1

Таблиця 3.1

Склад і структура дебіторської заборгованості
ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»

Показники	Роки		Абсолютне відхилення +/-
	2021	2022	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3704	1674	-2030
з бюджетом	167	1871	+1704
інша поточна дебіторська заборгованість	-	4473	+4473

Таким чином, у бухгалтерському обліку ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» відображається лише та сума коштів, яку клієнт дійсно повинен та яка стосується конкретного підприємства. Усі зобов'язання підтверджуються

актами звірки для виявлення та усунення можливих відхилень у обліку розрахунків з покупцями.

Під час аудиту розрахунків з клієнтами ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» використовувалися:

- установчі документи компанії,
- головна книга,
- баланс та звіти про фінансові результати за 2021-2022 роки,
- накази та розпорядження, бухгалтерські реєстри синтетичного та аналітичного обліку,
- комерційні документи та податкова звітність підприємства.

Правильне, чітке складання документів на віддану або відвантажену продукцію та своєчасне їх подання до бухгалтерії для виставлення рахунків є важливою умовою організації обліку розрахунків з покупцями. Аудитор, використовуючи реєстри обліку, перевіряв повноту та своєчасність оплати рахунків, порівнюючи позначки про оплату рахунків-фактур покупцями з виписками банку. Особливу увагу було звернуто на організацію аналітичного обліку розрахунків з покупцями за відвантажену їм продукцію.

Організація обліку ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» повинна забезпечити виявлення оплаченої (включеної до обсягу реалізації) та непогашеної продукції (згідно розрахункових документів, що ще не підлягають оплаті у банку: документи зі строком оплати, який ще не минув; непогашені вчасно документи; документи, передані для оплати для кредитної забезпеченості з простроченою оплатою; продукція, що перебуває у відповідальному збереженні у покупців через відмову від акцепту).

Аудитори перевіряли на законність проведені операції щодо кожної суми заборгованості, виявити строки і умови виникнення заборгованості, а також винних у цьому осіб.

Під час аудиту операцій з придбання цінностей через посередників, аудитори досліджували такі аспекти:

- чи фактично надходили цінності на підприємство ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»;

- чи є достовірною транзакція з придбання цінностей;

- чи правильно здійснено списання придбаних цінностей на витрати;

- які саме суми грошових коштів, передбачені для покупки цінностей, недооплачено без обґрунтування;

- хто мав участь у проведенні недостовірної операції та непідтвердженого списання цінностей на витрати.

Проводилася аудиторами зустрічна перевірка документів, які знаходяться на підприємстві і видані іншими організаціями. Це допомогло достовірно виявити виправлення в примірниках документів, які знаходяться в бухгалтерії ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО». Тож, аудиторською перевіркою встановлено: встановлено: правильність обліку дебіторської заборгованості. Аудитору були надані всі документи, необхідні для перевірки правильності ведення обліку дебіторської заборгованості.

Роблячи загальний аудиторський висновок контролер вважає, що:

1. Облік дебіторської заборгованості у синтетичному та аналітичному розділах ведеться відповідно до чинних вимог.

2. Терміни подання первинних документів з обліку розрахунків з покупцями та іншими дебіторами до бухгалтерії підприємства є вірними.

3. Облік з покупцями та іншими дебіторами здійснено правильно.

Отже, враховуючи вищезазначені недоліки, головним завданням є розробка та впровадження стратегій для поліпшення поточної системи аудиту заборгованості перед кредиторами та боржниками з метою підвищення продуктивності підприємств, забезпечення їх стійкості та ефективності у роботі.

3.2 Вдосконалення методики аудиту дебіторської заборгованості підприємства

Аудит дебіторської заборгованості є важливим засобом, який дозволяє визначити правильне відображення цієї інформації у фінансовій звітності, підвищує якість зібраної інформації, а також забезпечує прозорість та достовірність даних щодо розрахункових операцій, пов'язаних з реалізацією готової продукції, товарів, робіт та послуг.

Науковці висловлюють свої думки відповідно даної тематики у своїх працях та інших дослідних матеріалах, проте залишаються нерозв'язаними питання щодо проведення аудиту дебіторської заборгованості на вивченому підприємстві ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО».

Головною проблемою є відсутність на цьому підприємстві структурного підрозділу або посадової особи, яка б відповідає за проведення всебічного контролю за системою обліку на ньому. Йдеться про відділ внутрішнього контролю (аудиту), який кожне підприємство визначає відповідно до своєї специфіки. Одним із основних завдань такого відділу є контроль за проблемною дебіторською заборгованістю.

Для вирішення труднощів необхідно розробити ключові підходи та конкретні вказівки щодо покращення методики аудиту дебіторського заборгованості на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО».

Запропоновано створити окремий відділ для контролю за дебіторською заборгованістю з метою посилення перевірки та зменшення заборгованості. При цьому припускається доцільність існування такого підрозділу, але для уникнення перенасичення кадрами та ефективного використання ресурсів необхідно аргументувати необхідність створення цілого відділу. І для цього необхідно провести певні розрахунки на ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»:

- 1) детально проаналізувати стан та обсяги дебіторської заборгованості,
- 2) визначити структуру проблемних боргів,

3) зіставити витрати на створення та функціонування відділу з очікуваними результатами від його роботи,

4) підібрати спеціально навчений персонал тощо.

У результаті таких заходів повинно бути прийнято рішення керівництва про необхідність створення окремого відділу або ж про достатність наявних кадрів для координації дій персоналу у зведеному відділі внутрішнього контролю підприємства.

Розробка пакету робочих документів для організації ефективного контролю за дебіторською заборгованістю є обов'язковою. Ці документи мають відповідати об'єктивним умовам функціонування та специфіці діяльності підприємства, забезпечувати збір усієї необхідної достовірної інформації щодо стану об'єкта та її порівняння з плановими показниками.

Основними рекомендаціями щодо вдосконалення системи обліку та аудиту дебіторської заборгованості можуть бути наступні:

1. Розробити план заходів щодо:

- По-перше, виявлення можливих шляхів збільшення клієнтської бази та спонсорів компанії з метою зменшення ризику не платежів;

- По-друге, постійного моніторингу потенційних боржників (оцінка фінансового стану та здатності до сплати, репутації на ринку, іміджу і т. д.).

2. Створювати резерв для сумнівних боргів та встановити процедуру його визначення в корпоративній політиці підприємства.

3. Контролювати вчасно відношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю. Велике перевищення фактичної дебіторської заборгованості створює ризик фінансової стабільності підприємства і вимагає додаткового залучення фінансування. Також рекомендуємо впроваджувати практику обмеження дебіторської заборгованості як у загальних показниках, так і на рахунок кожного окремого дебітора (існуючого або потенційного), періодично переглядаючи межові суми.

Необхідно визначити оптимальний обсяг коштів, що заборговані, щоб уникнути зайвої іммобілізації фінансових ресурсів підприємства та перешкод

для безперервного забезпечення процесів постачання, виробництва, реалізації та фінансових взаєморозрахунків підприємства.

4. Контролювати стан розрахунків з дебіторами, включаючи ті, що порушують умови договору, та виявляти прострочену заборгованість, яка може завдати шкоду підприємству (наприклад, прострочені платежі від контрагентів тривалістю більше трьох місяців).

5. Для контролю за правильністю проведення та організації інвентаризацій розрахунків з дебіторами можна використовувати робочий документ контролера, який наведений в таблиці 3.2. «Тест контролю правильності проведення інвентаризацій». Цей документ допоможе узагальнити інформацію про можливі порушення, які можуть виникнути під час організації та проведення інвентаризацій. Його можна використовувати для прийняття необхідних заходів щодо усунення виявлених недоліків та відхилень.

6. Систематично проводити інвентаризацію заборгованості, для цього необхідно розробити план заходів з метою організації інвентаризації фінансових взаєморозрахунків з клієнтами. Це допоможе підприємству активізувати діяльність відповідного відділу з повернення наявних боргів і зменшенням ризику небажаних обов'язків у майбутньому.

Тест контролю правильності проведення інвентаризацій
розрахунків із дебіторами.

п.п	Елемент вибірки	Порушення							
		інвентаризації розрахунків взагалі не проводяться	відсутність підписів членів інвентаризаційної комісії у документації	достовірність наявних виправлень не підтверджена підписами членів комісії	відсутність необхідних реквізитів у зазначених розрахункових документах дебіторів	відсутність прописом кількості натуральних показників	акти звірок з дебіторами, що додаються до актів інвентаризацій, не містять обов'язкових реквізитів чи взагалі відсутні	складені інвентаризаційні описи не відповідають встановленим вимогам	відсутність відображення результатів інвентаризацій (відхилень) в обліку
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Посада, ПІБ перевіряючого _____

Основними етапами обліку та аудиту дебіторської заборгованості ТОВ «ЛАНУДАС-АГРО» мають бути такі [17]:

- перевірка платіжної заборгованості компанії за попередній період;
- розроблення принципів кредитної політики стосовно клієнтів, що придбали продукцію;

– визначення потенційної суми оборотного капіталу, що спрямовується в дебіторську заборгованість за товарними (комерційними) та споживчими кредитами;

– визначення правил кредитування, встановлення критеріїв для оцінки клієнтів, різноманітність умов надання кредитів, розроблення процедур збору платежів за дебіторською заборгованістю;

– забезпечення використання сучасних методів рефінансування дебіторської заборгованості на підприємстві.

На даний момент ситуація складається так, що підприємства враховують великі суми заборгованості, а заходи керівництва для її погашення виявляються неефективними та не дають очікуваного результату. Тому виникає необхідність у подальших пошуках для удосконалення управління заборгованістю взагалі, зокрема у її обліку та контролі.

Вжиття запропонованих заходів дасть можливість покращити облік та аудит дебіторської заборгованості на підприємствах.

ВИСНОВКИ

Розглянувши та проаналізувавши організацію обліку та аудиту дебіторської заборгованості можна зробити наступні висновки:

1. Організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності є критично важливим, оскільки сприяє систематизації інформації, забезпечує прозорість та достовірність даних щодо розрахункових операцій з дебіторами. Організація обліку та аналітичного забезпечення дебіторської заборгованості повинна бути належним чином структурована, щоб відображати та аналізувати всю господарську діяльність з достатньою деталізацією. Це визначає подальші напрями дослідження в галузі обліку та аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю на підприємстві. Заборгованість за товари, роботи, послуги, що перебуває у діючому стані, виникає внаслідок розрахунків за такі фінансові операції: авансові платежі, кошти, що надані у підзвіт особам, нараховані доходи, поточні претензії, відшкодування завданих збитків, позики отримані від членів кредитних спілок, операції з деривативами, а також розрахунки з різними дебіторами та державними цільовими фондами. За строками погашення дебіторська заборгованість поділяється на довгострокову та поточну, а також на безнадійну та сумнівну. Залежно від строку погашення та впевненості підприємства у відшкодуванні дебіторської заборгованості на дату балансу, вона може бути оцінена за первісною вартістю, чистою реалізаційною вартістю або дисконтованою вартістю майбутніх платежів.

2. В Україні діє комплекс законодавчих актів, які регулюють бухгалтерський облік поточної дебіторської заборгованості. Ці акти включають Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Національний положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 10 «Дебіторська заборгованість», НП(С)БО 11 «Зобов'язання», НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти», Податковий кодекс України, Інструкцію про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів,

капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств, а також інші нормативно-правові акти.

3. У процесі купівлі-продажу продукції, товарів, надання послуг, а також виконання різного роду зобов'язань у грошовій формі відбуваються різноманітні розрахункові операції. Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми. Основні первинні документи, які використовуються у обліку з дебіторами є ПКО, ВКО, звіт про використання підзвітних коштів або коштів під звіт, накладні, рахунки-фактури, рахунки на оплату, податкові накладні акти виконаних робіт (послуг), товарно-транспортні накладні, товарні накладні. Основними документами, якими оформляються розрахунки з різними дебіторами є довідка бухгалтерії, претензія, договір. В діючому плані рахунків бухгалтерського обліку в основі поточної дебіторської заборгованості закладено облікові рахунки 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»; 37 «Розрахунки з різними дебіторами». Фінансова звітність, яка базується на узагальнених даних фінансового обліку, є основним джерелом інформації про фінансовий стан суб'єктів господарювання. Вона містить облікову інформацію про дебіторську заборгованість, що відображає стан розрахунків з контрагентами, а також надає можливість проведення фінансового й економічного аналізу та оцінки показників діяльності підприємства.

4. Перевірка дебіторської заборгованості включає в себе встановлення реальності дебіторських заборгованостей та прострочених платежів (які вийшли за межі терміну позовної давності); перевірку коректності списання заборгованості, термін позовної давності якої вже минув; перевірку правильності обліку дебіторської заборгованості в залежності від використаного методу реалізації; аналіз правильності та обґрунтованості списання заборгованості; перевірку коректного оформлення та обліку заборгованостей за виданими авансами та поданими претензіями. Джерелами інформації для перевірки дебіторської заборгованості є: реєстри синтетичного обліку та фінансова звітність (Баланс, Головна книга); реєстри синтетичного

та аналітичного обліку розрахунків (журнал № 3); первинні документи обліку розрахунків (накладні, рахунки-фактури, касові та банківські документи, договори).

5. Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛАКУДАС-АГРО» - сільськогосподарське підприємство, яке вирощує озиму і яру пшеницю, ячмінь, соняшник, бобові культури і насіння олійних культур, вирощує інші однорічні і дворічні культури, займається сільськогосподарською діяльністю здійснюють за винагороду або на основі контракту: передпосівну підготовку полів сівбу та садіння сільськогосподарських культур, займається розведенням свійської птиці, переробленням молока, виробництвом масла та сиру, здійснює оптову торгівлю молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами, здійснює роздрібну торгівлю в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами, займається вантажоперевезеннями, надає в оренду й експлуатацію власне нерухоме майно, вантажні автомобілі, здійснює оптову торгівлю м'ясом і м'ясними продуктами. За результатами оцінки показників господарської діяльності підприємства ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» можна зробити висновок, що з 2021 по 2022рр спостерігалось підвищення показників фінансової стійкості, який продуктивно вплинув на виробництво й реалізацію продукції, зростання чистого доходу підприємства та нарощування темпів розвитку підприємства.

6. Дебіторами продукції рослинництва та тваринництва, а також послуг ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» є: ТОВ «Дім і сад»; ТОВ «Смачна випічка»; ТОВ «Чорнобаївський завод продтоварів»; ФОП Цвіркун В.С.; ПП «Імперіал Плюс»; ФОП Стеценко М.М.; ПрАТ «Юніком»; ТОВ «М'ясоРибТорг»; ТОВ «Техноторг»; ТОВ «СОЛЛІ ПЛЮС.КРЕМЕНЧУК»; ТОВ «ВАЛЕНТИНА-СЕРВІС». За отримані послуги, відвантажену продукцію та виконані роботи, ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» надає такі розрахункові документи покупцям та замовникам: 1) При виникненні заборгованості перед дебіторами: накладні, специфікації – накладні; рахунки-фактури; рахунки; податкові накладні; звіт

про використання підзвітних коштів або коштів, виданих в підзвіт; товарно транспортні накладні. 2) При погашені дебіторської заборгованості : виписки банку; прибуткові касові ордери.

7. ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" використовує рахунок 36 "Розрахунки з покупцями та замовниками" для обліку розрахунків з покупцями і замовниками. По дебету цього рахунку відображається продажна вартість реалізованої продукції або послуг, включаючи податок на додану вартість, акцизи, інші податки та збори, які мають бути сплачені до бюджету та позабюджетним фондам і які входять до вартості реалізації. Кредит на цьому рахунку відображає суму платежів, які надійшли на рахунки підприємства в банківських установах або в касу. Для обліку розрахунків з дебіторами ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" використовує рахунок 37 "Розрахунки з різними дебіторами". Ведеться аналітичний облік для кожного дебітора, враховуючи види заборгованості та терміни її виникнення й погашення.

8. Оптимізація управління дебіторською заборгованістю в ТОВ "ЛАКУДАС-АГРО" дозволить вибрати оптимальний розмір заборгованості, уникнути прострочення платежів, оптимізувати контингент клієнтів і замовників з урахуванням їх платоспроможності. Це сприятиме зменшенню сумнівних боргів та безнадійної заборгованості, а також поліпшенню управління витратами та доходами підприємства. Пропонується вести графік документообігу дебіторської заборгованості за товари на даному підприємстві.

До рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» пропонується вести наступні аналітичні рахунки: 361/1 «Дійсна (поточна) заборгованість покупців»; 361/2 «Сумнівна заборгованість покупців»; 361/3 «Безнадійна заборгованість покупців». Пропонується ввести до рахунку 372 такі аналітичні рахунки: 372/1 «Розрахунки, що пов'язані з придбанням ТМЦ і оплатою дрібних послуг»; 372/2 «Розрахунки за службовим відрядженням»; 372/3 «Розрахунки, що пов'язані з реалізацією сільськогосподарської продукції». Пропонується проводити аналітичний облік окремо за визнаними

та невизнаними претензіями на наступних аналітичних рахунках: 374/1 «Розрахунки за визнаними претензіями» , 374/2 «Розрахунки за невизнаними претензіями». Ввести аналітичні рахунки до субрахунку 377, а саме: 377/1 – розрахунки з організаціями та з особами за виконавчими документами; 377/2 – розрахунки з учасниками за внесками до статутного фонду, у фонд членів організації орендарів; 377/3 – розрахунки за некомерційними операціями; 377/4 – розрахунки з працівниками підприємства за наданими їм позиками і товарами; 377/5 – розрахунки з нарахування та сплати орендної плати; 377/6 – розрахунки з іншими дебіторами.

9. Компанією ОЛГА АУДИТ проведено у вересні 2023р. основний аудит в ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» на відповідність Принципам та Критеріям FSC. Сурменко Артур – керівник аудиторської групи, 04071, Україна, м. Київ, вул. Хорива, 39, телефон +0445456534. Перевірку проводилася в період з 12 вересня 2023 року по 20 листопада 2023 року згідно з договором № 1 від 10.12.2023р. аудиторську перевірку проводив Олексій Гачківський. Отже, ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» відображає у своєму обліку лише суму дебіторської заборгованості, яка була фактично створена протягом звітного періоду та пов'язана з конкретним підприємством. Усі заборгованості підтверджені за допомогою актів звірки, що дозволяє виявляти та усувати причини відхилень, які можуть виникнути під час обліку розрахунків з покупцями.

При проведенні аудиту розрахунків з дебіторами ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО» використовувались: - установчі документи підприємства; - головна книга; - баланс та звіт про фінансові результати за 2021,2022 роки; - накази та розпорядження; - бухгалтерські регістри синтетичного та аналітичного обліку; - комерційні документи;- податкова звітність підприємства.

10. Основними рекомендаціями щодо вдосконалення системи обліку та аудиту дебіторської заборгованості можуть бути наступні: створення стратегії збільшення клієнтської бази та зменшення фінансового ризику шляхом вивчення потенційних клієнтів і їх фінансового стану, оцінки репутації та спроможності платежів; встановлення резерву для сумнівних боргів та чітке

визначення процедур його формування у бухгалтерській політиці; постійний контроль співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також контроль за заборгованістю та проведення інвентаризації шляхом використання робочого документу контролера «Тест контролю правильності проведення інвентаризації» та систематично проводити інвентаризацію заборгованості, при цьому підприємству слід розробити схему заходів для проведення інвентаризації розрахунків із покупцями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баришевська І.В., Андрусик В.М. Особливості складання фінансової звітності у сільськогосподарських підприємствах. Науковий вісник Херсонського державного університету. С.177 - 179. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_21/2/45.pdf
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит». Житомир: ПП «Рута», 2018. – 544 с.
3. Бутко Н., Погрібняк В. Організація обліку дебіторської заборгованості в управлінні підприємством. Молодий вчений. 2020. № 12 (88), 110–114.
4. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: навчально-практичний посібник / під ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ, ТОВ «Баланс – Клуб», 2021. 832 с.
5. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів 8-ме вид., доп. і перероб.] / за заг. ред. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2019. 912 с.
6. Воляннюк І. А. Облікові та податкові аспекти аудиту безнадійної дебіторської та кредиторської заборгованості // Аудитор України – 2018. - №8. - С.27-35
7. Гарасим, П. М. Курс фінансового обліку: навч. посіб. К. : Знання, 2017. 654 с.
8. Гнатенко Є.П. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки. № 1 (4). 2017. С. 38-42.
9. Господарський кодекс України: Закон України №436-IV від 16.01.2003 р. URL: <http://zakon.pan.ua/doc/?code=436-15>.
- 110 Дублей В.В., Гуменюк М.М. Необхідність керування дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах. Науковий огляд. № 11 (32), 2016. С. 1–9.

11. Економічний аналіз діяльності підприємств навч. посіб. Тернопіль : ТАНГ, 2019. 405 с

12. Керування дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємств оптової торгівлі: монографія / Н.О., Власова, Л.Л. Носач. Харків: ХДУХТ, 2021. 229 с.

13. Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

14. Коваль О. А., Супрун В. Ю. Удосконалення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємств в умовах кризи. Проблематика та сучасні тенденції впливу податкової реформи на зміни фінансово-кредитних відносин: монографія. Запоріжжя, 2018. С134-143. URL: http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/5702/1/Koval_Improving.pdf (дата звернення: 18.12.2020).

15. Костюнік О. В., Турова Л. Л., Ковтуненко В. М. Шляхи вдосконалення обліку дебіторської заборгованості. Агросвіт. 2018. № 6. С. 29–31.

16. Крупка Я.Д. Фінансовий облік : підручник; 2-ге вид., доп. та перероб. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 482 с.

17. Лень, В. С. Бухгалтерський облік в Україні навч. посіб. К. : ЦУЛ. 2018. 606 с.

18. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: – Київ: Центр учбової літератури, 2011. – 712 с

19. Марченко В. Інвентаризація: організація та порядок проведення // Дебет-Кредит 2017 – № 44. – С .24-30

20. Мельник В. М. Основи економічного аналізу : навчальний посібник. Київ : Кондор, 2018. 128 с

21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 12
URL:http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_012

22. Міщук Є.В., Сідорова І.І. Аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості: проблемні аспекти. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 2. С. 54-57.

23. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України №356 від 29.12.2000 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

24. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ, МСФЗ для МСП, включаючи МСБО та тлумачення КТМФЗ, ПКТ): версія перекладу українською мовою – 2011 рік. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>.

25. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text>

27. Олійник С. О. Напрямки удосконалення обліку дебіторської заборгованості/ С. Олійник//Збірник наукових праць міжнародної науково-практичної інтернет конференції.- Тернопіль: Крок, 2017.- 395с

28. Онищенко О. В., Ткаченко І. В., Здор Б. Ю. Облікове забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. Випуск 14. С. 124–128.

29. Панасюк В.М. Деякі аспекти обліку та управління дебіторською заборгованістю. Сучасні перспективи розвитку науки: матер. III міжнар.наук.-практ. конф., м. Київ, 10-11 вересня 2019 р. Київ, 2019.С.13-15.

30. Панасюк В.М. Рефінансування дебіторської заборгованості як засіб подолання проблеми неплатежів. II International Scientific Conference The Modern Economic Research: Theory, Methodology, Practice: Conference Proceedings, September 27th, 2019. Kielce, Poland: Baltija Publishing. .P.117-120

31. Попазова О. В. Тенденції змін дебіторської та кредиторської заборгованостей на сільськогосподарських підприємствах України. *Агросвіт*. 2018. № 7. С. 40-44.

32. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 № 996-XIV (зі змінами і доповненнями) URL:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.

33. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України №88 від 24.05.1995 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

34. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік : підручник. 2-ге вид., випр. і доп. Львів: Видавництво ННБК «АТБ», 2020. 440 с.

35. Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Інструкція затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

36. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

37. Рибалко О. М., Коваль С. Є. Обліково-аудиторські аспекти управління дебіторською заборгованістю. Глобальні та національні проблеми економіки. 2019. Випуск 13. С. 602–606.

38. Сидоренко О. О. Визнання, класифікація та окремі аспекти обліку дебіторської заборгованості у суб'єктів господарювання. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 32. С. 449–456.

39. Сопко, В. В Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник. К.: КНЕУ., 2017. 684 с.

40. Скриньковський Р., Гладун В., Крамар М. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку на підприємстві. *Trajectoriâ Nauki = Path of Science. Section "Economics"*. 2019. Вип. 5. № 2. С. 301-301.

41. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: підруч. для студ. екон. спец. вищ. навч. закл. 6-те вид. К.: А.С.К.,2019. 784 с.

42. Чебанова Н.В. Бухгалтерський фінансовий облік: посібник. К.:Видавничий центр «Академія», 2018. 672 с.

43. Чорненька О. Б. Напрями вдосконалення обліку дебіторської та кредиторської заборгованості на підприємствах. Наукові записки «Економічні науки». 2016. № 2 (53). С. 259-269. URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-53/32.pdf> (дата звернення: 18.12.2020).

44. Хмелюк А.В., Ситнік О.О. Особливості обліку супутньої продукції на металургійних підприємствах. Світ економічної науки. Випуск 31: матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції економічного спрямування. Тернопіль, 2021. С. 50-55.

45. Роєва О.С. Облік і аудит запасів в управлінні інноваційною діяльністю підприємства. Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування. Державний університет «Житомирська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Житомир, 2021

46. Неродюк М.О., Осадча О.О. Основні аспекти організації обліковоаналітичного забезпечення управління запасами підприємства. Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених “Сталий розвиток країни в рамках Європейської інтеграції” : тези (7 листопада 2019 року). Житомир: «Житомирська політехніка», 2019. С. 149-151.

47. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.05. 1995 року № 88 (з врахуванням змін і доповнень) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

48. Чабанова Н. В. Бухгалтерський фінансовий облік: посібник. Київ: Вид. центр “Академія”, 2002. 456с

49. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 522 с.

50. Лега О.В., Коваленко М.В. Оцінка запасів при вибутті: переваги та недоліки. *Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції*, 18-20 березня 2020 р. Львів: ЛНАУ, 2020. С. 330–332.

ДОДАТКИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням установчих зборів
учасників ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО»

Протокол №1 від 05.01.2021 року

СТАТУТ

**ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
«ЛАКУДАС-АГРО»**

2021 р.

1. Загальні положення

1.1. Цей Статут визначає правовий статус Товариства з обмеженою відповідальністю «ЛАКУДАС-АГРО» (далі - товариство), порядок діяльності та припинення, права та обов'язки його учасників.

1.2. Товариство є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки у банківських установах, може мати круглу печатку, кутовий штамп з власним найменуванням, бланки (фірмові бланки), знак для товарів та послуг, іншу атрибутику юридичної особи, може від свого імені укладати договори, набувати майнові та пов'язані з ними немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем, третьою стороною та іншою зацікавленою особою в суді. товариство може створювати дочірні підприємства з правом юридичної особи, відкривати філії та представництва з правом відкриття рахунків, затверджувати відповідні положення про них тощо.

1.3. Учасники товариства, які не повністю внесли вклади, несуть солідарну відповідальність за його зобов'язаннями у межах вартості невнесеної частини вкладу кожного з учасників.

1.4. Товариство несе відповідальність за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном. Товариство не відповідає за зобов'язаннями своїх учасників.

2. Найменування товариства

2.1. Повне найменування товариства:

Українською мовою - Товариство з обмеженою відповідальністю «ЛАКУДАС-АГРО».

Англійською мовою – Limited Liability Company « LAKUDAS-AGRO»

2.2. Скорочене найменування товариства: ТОВ «ЛАКУДАС-АГРО».

3. Адреса місцезнаходження товариства (юридична адреса)

3.1. Адреса місцезнаходження товариства (юридична адреса): 18000, м. Черкаси, Соснівський район, проспект Хіміків, будинок 12/3.

4. Учасники товариства

4.1. Учасниками товариства є:

1. Громадянка України Лакудає Лариса Володимирівна, 30.05.1969 р.н., паспорт серія НС №823467, виданий Черкаським РВ УМВС України в Черкаській області 17 червня 2000 року, реєстраційний номер облікової картки платника податків 2535213445, зареєстрована за адресою – Україна, 19615, Черкаська область Черкаський район, с. Мошни, вулиця Партизанська, будинок 12.

2. Громадянин України Чілінгарян Ашот Бахшиєвич, 03.11.1967 р.н., паспорт серія НЕ №655285, Соснівським РВ УМВС України в Черкаській області 24 березня 2012 року, реєстраційний номер облікової картки платника податків 2477811978, зареєстрований за адресою – 18000, м. Черкаси, Соснівський район, проспект Хіміків, будинок 34 квартира 45.

5. Права учасників товариства

5.1. Учасники товариства мають такі права:

1) брати участь в управлінні товариством у порядку, передбаченому чинним законодавством та статутом товариства;

2) отримувати інформацію про господарську діяльність товариства;

3) брати участь у розподілі прибутку товариства;

4) отримати у разі ліквідації товариства частину майна, що залишилася після розрахунків з кредиторами, або його вартість;

5) укладати корпоративний договір;

6) видавати безвідкличні довіреності з корпоративних прав;

7) вимагати проведення аудиту фінансової звітності товариства із залученням аудитора (аудиторської фірми), не пов'язаного (не пов'язаної) майновими інтересами з товариством, посадовими особами товариства чи з його учасниками

5.2. Учасник товариства має переважне право на придбання частки (частини частки) іншого учасника товариства, що продається третій особі. Реалізації такого переважного права здійснюється в порядку та на підставі чинного законодавства.

5.3. Учасники товариства можуть мати інші права, передбачені законом та статутом товариства.

6. Обов'язки учасників товариства

6.1. Учасники товариства зобов'язані:

- 1) дотримуватися статуту;
  - 2) виконувати рішення загальних зборів учасників товариства.
2. Учасники можуть мати обов'язки, встановлені законом та статутом товариства.

7. Мета та види діяльності товариства

7.1. Товариство створюється з метою отримання прибутку шляхом здійснення виробничої, торговельної та посередницької діяльності, виконання робіт та надання послуг, здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

7.2. Основним предметом діяльності товариства є:

- Діяльність посередників у торгівлі сільськогосподарською сировиною, живими тваринами, текстильною сировиною та напівфабрикатами
- Торговельна діяльність у сфері оптової, роздрібної, комісійної торгівлі та громадського харчування щодо реалізації продовольчих і непродовольчих товарів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів;
- Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин
- Допоміжна діяльність у рослинництві
- Післяурожайна діяльність
- Оптова торгівля живими тваринами
- Оптова торгівля сільськогосподарськими машинами і устаткуванням
- Надання в оренду сільськогосподарських машин і устаткування
- Неспеціалізована оптова торгівля
- Вантажний залізничний транспорт
- Складське господарство
- Допоміжне обслуговування наземного транспорту
- Інша допоміжна діяльність у сфері транспорту
- Технічні випробування та дослідження
- Дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій
- Дослідження і експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук
- Інша професійна, наукова та технічна діяльність, н.в.і.у
- Надання в оренду вантажних автомобілів
- Виращування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур
- Діяльність автомобільного вантажного транспорту
- Транспортне оброблення вантажів
- Організація перевезення вантажів
- Оптова торгівля автомобільними деталями та приладдям
- Технічне обслуговування та ремонт автомобілів
- Роздрібна торгівля автомобільними деталями та приладдям
- Посередництво в торгівлі автомобільними деталями та приладдям
- організація та проведення виставок, аукціонів, торгів, представницькі послуги;
- дослідження суспільної думки на предмет розвитку ринку, попиту та пропозицій споживачів, маркетингові дослідження;
- ремонт, налагоджування і обслуговування комп'ютерного обладнання;
- маркетингові дослідження, консультації по питаннях комерційної діяльності, фінансів і управління;
- створення об'єктів інтелектуальної власності;
- послуги у сфері комп'ютерного програмування;
- виробництво плодоовочевих консервів;
- виробництво безалкогольних напоїв;
- м'ясна промисловість;
- маслоробна, сироробна і молочна промисловість;
- виробництво хлібопекарних та кондитерських виробів;
- виробництво тютюнових виробів;
- виготовлення пива, алкогольних напоїв, а також виготовлення та реалізація спирту етилового, кон'ячного і плодового;
- мукомельна промисловість;

- реалізація (оптова торгівля) нафти, продукції нафтової, нафтопереробної промисловості та суміжних галузей, газу, електроенергії, надання посередницьких послуг у цій галузі підприємствам (організаціям);
- здійснення операцій по експорту, імпорту та реекспорту нафти, продукції нафтової, нафтопереробної промисловості та суміжних галузей, виконання робіт та надання такого роду послуг підприємствам (організаціям);
- купівля та реалізація продукції чорної та кольорової металургії;
- оптова торгівля зерном, квітами, рослинами і насінням сільськогосподарських культур, кормами для тварин;
- спеціалізована оптова та роздрібна торгівля квітами, рослинами, насінням, добривами, засобами захисту рослин від хвороб і шкідників, фармацевтичними товарами, хімічними продуктами;
- оптова і роздрібна (в тому числі виїзна) торгівля товарами народного споживання, продукцією виробничо-технічного призначення, продовольчими товарами, сільськогосподарською продукцією;
- оптова закупівля, реалізація та зберігання медикаментів;
- будівельна діяльність (вишукувальні та проектні роботи для будівництва, зведення несучих та загороджуючи конструкцій, будівництво та монтаж інженерних та монтаж інженерних і транспортних мереж);
- будівництво автострад, доріг, вулиць, залізниць, злітно-посадкових смуг на аеродромах;
- будівництво газо-водоканалізаційних мереж;
- обладнання спортивних та ігрових споруд і майданчиків;
- виконання земляних робіт;
- рекультивация порушених земель;
- спорудження малих архітектурних форм;
- виконання художньо-монументальних, реставраційних робіт;
- опоряджувальні та оздоблювальні роботи;
- надання агротехнічних та інших послуг жителям сільських населених пунктів, селянським (фермерським) господарствам, сільськогосподарським та іншим підприємствам і організаціям;
- будівництво, ремонт, реконструкція та експлуатація промислових підприємств, житлових та соціальних об'єктів, службових будівель та приміщень;
- виконання будівельно-монтажних, демонтажних робіт;
- ремонт, монтаж, експлуатація промислового устаткування;
- будівництво автостоянок та автозаправних станцій;
- організація та утримання станцій технічного обслуговування (СТО) автомобілів;
- побутове обслуговування населення та здійснення платних послуг;
- технічне обслуговування та ремонт автомобілів;
- ремонт по поточному та капітальному ремонту об'єктів благоустрою міста (комунальне призначення);
- знесення аварійних та сухостійних дерев, обрізання дерев;
- оптова торгівля газо-електро-тепловим та машинобудівельним обладнанням;
- установка, монтаж, ремонт, пусконаладка газо-електро-теплового обладнання;
- розробка або впровадження нових науково-технічних, інженерних рішень та технологій, випуск продукції та надання послуг науково-технічного призначення, проектно-кошторисні, науково-технічні, пусконаладжувальні та впроваджувальні роботи;
- надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування;
- надання послуг по охороні колективної та приватної власності;
- перемотування двигунів та ремонт різного виробничого устаткування;
- збирання, переробка, реалізація металобрухту, утилю, відходів виробництва, у тому числі тих, що містять дорогоцінні метали і дорогоцінне каміння та їх брухт, склад макулатури;
- посередницькі послуги при купівлі-продажу товарів народного споживання та продукції виробничо-технічного призначення, харчових продуктів;
- виробництво алюмінієвих та метало-пластикових конструкцій;
- виробництво і ремонт меблів на замовлення населення і юридичних осіб;
- оптова і роздрібна торгівля продукцією власного виробництва і придбаной для реалізації;

- виготовлення, купівля та реалізація оптом та через торговельну мережу (роздріб) товарів народного споживання, промислової продукції, продовольчих товарів;
- виготовлення будівельних матеріалів;
- виготовлення, купівля та реалізація хімічних речовин;
- відкриття магазинів, кіосків, інших торговельних закладів для реалізації товарів народного споживання, продукції виробничо-технічного призначення, продовольчих товарів та будівельних матеріалів;
- прийняття на комісію товарів та їх реалізація;
- закупівля та реалізація ювелірних виробів і предметів антикваріату;
- виробництво взуття та виробів для легкої промисловості;
- виконання комплексу рекламних робіт, прийнятих в світовій практиці;
- відкриття та утримання кафе, ресторанів, барів, відеосалонів, їдалень;
- оптова та роздрібна торгівля різними видами товарів, в тому числі за вільноконвертовану валюту;
- надання послуг з перевезення пасажирів, вантажів повітряним транспортом;
- надання послуг перевезення пасажирів і вантажів річковим, морським транспортом;
- надання послуг перевезення пасажирів та їх багажу на таксі;
- вирощування зернових, кукурудзи, буряка, овочів, фруктів і ягід;
- виробництво продукції рослинництва, тваринництва, лісівництва і рибництва;
- продаж, купівля, оренда, здача в оренду транспортних засобів, сільськогосподарської техніки, запасних частин, вузлів, агрегатів;
- закупівля сільськогосподарської продукції за готівку;
- виробництво та реалізація борошна, крупи, макаронних виробів;
- виробництво та реалізація продукції харчової і комбікормової промисловості;
- надання транспортно-експедиційних послуг по перевезенню вантажів повітряним, річковим, морським, залізничним та автомобільним транспортом;
- виготовлення, придбання та реалізація автозапчастин;
- продаж, купівля, оренда, здача в оренду, ремонт та обслуговування автомобільного транспорту та сільськогосподарської техніки;
- деревообробка, виробництво дерев'яних будівельних конструкцій, дерев'яної тари, меблів (також на замовлення населення) та реалізація такої продукції через торговельну мережу;
- виробництво, монтаж, ремонт та профілактичне обслуговування засобів зв'язку, комунікацій, теле- радіо- аудіо апаратури;
- продаж і здавання в найм (в оренду) нерухомого майна виробничо-технічного призначення;
- виробництво, купівля та продаж товарів образотворчого мистецтва, народних промислів;
- розробка і реалізація телекомунікаційних проектів;
- надання послуг митного ліцензійного складу;
- виготовлення, купівля та реалізація медичного обладнання та медичної техніки;
- виробництво, переробка, заготівля, закупівля, зберігання та реалізація медичної, фармацевтичної, сільськогосподарської, біологічної та харчової продукції, а також реалізація таких товарів через торговельну мережу;
- послуги в сфері туризму, організація та сприяння розвитку молодіжного, спортивного, мисливського, ділового (в тому числі міжнародний) та інших видів туризму, організація відпочинку та готельного господарства;
- лікувально-профілактичні та спортивно-оздоровчі послуги, медичне обслуговування;
- організація та створення брокерсько-ділерських контор, укладання угод з іноземними партнерами та проведення експортно-імпортних та бартерних операцій на ринку України та за її межами;
- благодійна, спонсорська та засновницька діяльність;
- зовнішньоекономічна діяльність;
- здійснення інших видів діяльності не заборонених чинним законодавством України.

7.3. Окремі види діяльності, перелік яких встановлюється законом, товариство може здійснювати після одержання ним спеціального дозволу (ліцензії).

7.4. Товариство має право самостійно здійснювати зовнішньоекономічну діяльність у будь-якій сфері, пов'язаній з предметом його діяльності. При здійсненні зовнішньоекономічної діяльності відповідно до чинного законодавства України;

7.5. Для виконання статутних цілей товариство в обумовленому законодавством порядку, має право: - придбавати, створювати, відчужувати, брати та здавати в оренду, надавати безоплатно в тимчасове

користування або у позику наявне рухоме і нерухоме майно, а також списувати його з балансу; укладати договори та угоди з підприємствами, іншими юридичними і фізичними особами як в самій країні так і за її межами; отримувати і в установленому порядку довгострокові та короткострокові кредити і позики; встановлювати договірні ціни (тарифи, розцінки) на виконані роботи та послуги; в межах діючого законодавства бути учасником спільних підприємств, інших суб'єктів підприємництва окремих організаційно-правових форм, створювати дочірні підприємства, філії, представництва; проводити та брати участь в ярмарках, виставках, семінарах; відкривати магазини, салони, секції, відділи; виступати на ринку цінних паперів для їх придбання та продажу; залучати необхідних спеціалістів по трудових угодах, договорах, контрактах, наймати працівників; виконувати будівництво будівель, споруд, об'єктів виробничого, соціально-побутового та культурного призначення; надавати благодійну фінансову та іншу допомогу; надавати послуги, які по визначенню діючого законодавства відносяться до фінансових; брати участь в будь-якій формі діяльності українських, іноземних або міжнародних підприємств, організацій, компаній та господарських товариств; виробляти та реалізовувати продукцію, товари, надавати різні види послуг по договірним цінам.

8. Майно товариства

8.1. Майно товариства складають основні засоби, цінні папери, матеріальні та нематеріальні активи, обігові кошти, валютні та інші цінності, вартість (обсяг) яких відображається в самостійному балансі товариства.

8.2. Товариство є власником:

8.2.1. Майна (у тому числі, грошей), переданого йому учасниками у власність як внесок у статутний капітал товариства.

8.2.2. Продукції, виробленої товариством в результаті його господарської діяльності.

8.2.3. Одержаних доходів.

8.2.4. Іншого майна та особистих немайнових прав, набутих на підставах, не заборонених законами України.

8.3. Джерелами формування майна товариства є:

- майнові (у тому числі – грошові), немайнові внески учасників товариства (у т.ч. додаткові);
- усі види доходів товариства, одержані ним у власність від здійснення статутної діяльності;
- кредити й позики банків, недержавних фінансових установ, позики фізичних та юридичних осіб, іноземні кредити;
- доходи від цінних паперів;
- доходи від здійснення зовнішньоекономічної діяльності;
- безвідплатні та благодійні внески, пожертвування вітчизняних та іноземних юридичних та фізичних осіб;
- будь-які інші джерела, що не заборонені законодавством України.

8.4. Крім внесків до статутного капіталу товариства, учасники можуть передавати товариству своє майно (у тому числі - грошові кошти) в користування. При виході учасника з товариства майно, що було передане ним товариству тільки в користування, повертається цьому учаснику в натуральній формі без винагороди.

8.5. Учасники не мають відособлених прав на окремі об'єкти, що входять у склад майна товариства, у тому числі на об'єкти, внесені ними як внесок до статутного капіталу товариства.

8.6. Товариство, здійснюючи права власника свого майна, вправі вчиняти стосовно нього будь-які дії, що не суперечать чинному законодавству України.

8.7. Прибуток Товариства утворюється з надходжень від його господарської діяльності. Прибуток, одержаний після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат, витрат на оплату праці, сплати податків та інших обов'язкових платежів до бюджетів та фондів, прямо передбачених законодавством України, а також після поповнення відповідних фондів Товариства, - залишається у повному самостійному володінні і розпорядженні Товариства та іменується – чистий прибуток Товариства.

8.8. Якщо інше не передбачено рішенням Загальних зборів Учасників, то чистий прибуток Товариства може розподілятися між учасниками пропорційно їх часткам у статутному капіталі Товариства.

9. Статутний капітал товариства

9.1. Розмір статутного капіталу товариства складається з номінальної вартості часток його учасників, виражених у національній валюті України.

9.2. Статутний капітал товариства становить 500 000 (п'ятсот тисяч) гривень 00 копійок.

9.3. Частка учасника Лакудас Лариси Володимирівни складає 49% статутного капіталу товариства номінальною вартістю 245000,00 (двісті сорок п'ять тисяч) гривень, Частка учасника Чілінгаряна Ашота

Бакшиєвича складає 51% статутного капіталу товариства номінальною вартістю 255000,00 (двісті п'ятдесят п'ять тисяч) гривень.

9.4. Учасник товариства повинен повністю внести свій вклад протягом дванадцяти місяців з дати державної реєстрації товариства.

10. Порядок вступу учасника до товариства. Вклад учасника товариства

10.1. Вступ учасника до товариства відбувається за рішення загальних зборів учасників. Новий учасник при вступі зобов'язаний здійснити вклад до статутного капіталу товариства. Вкладом учасника товариства можуть бути гроші, цінні папери, інше майно, якщо інше не встановлено законом.

10.2. Товариство не може надавати позику для оплати вкладу учасника або поруку за позиками, кредитами, наданими третьою особою для оплати його вкладу.

10.3. Вклад у негрошовій формі повинен мати грошову оцінку, що затверджується однотайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства. При створенні товариства така оцінка визначається рішенням засновників про створення товариства.

10.4. Якщо учасник прострочив внесення вкладу чи його частини, виконавчий орган товариства має надіслати йому письмове попередження про прострочення. Попередження має містити інформацію про невнесений своєчасно вклад чи його частину та додатковий строк, наданий для погашення заборгованості. Додатковий строк, наданий для погашення заборгованості, встановлюється виконавчим органом товариства чи статутом товариства, але не може перевищувати 30 днів.

10.5. Якщо учасник товариства не вніс вклад для погашення заборгованості протягом наданого додаткового строку, виконавчий орган товариства має скликати загальні збори учасників, які можуть прийняти одне з таких рішень:

- 1) про виключення учасника товариства, який має заборгованість із внесення вкладу;
- 2) про зменшення статутного капіталу товариства на розмір неоплаченої частини частки учасника товариства;
- 3) про перерозподіл неоплаченої частки (частини частки) між іншими учасниками товариства без зміни розміру статутного капіталу товариства та сплату такої заборгованості відповідними учасниками;
- 4) про ліквідацію товариства.

10.6. Голоси, що припадають на частку учасника, який має заборгованість перед товариством, не враховуються при визначенні результатів голосування для прийняття рішення.

11. Збільшення статутного капіталу товариства

11.1. Збільшення статутного капіталу товариства допускається лише після внесення всіма учасниками товариства своїх вкладів у повному обсязі.

11.2. Збільшення статутного капіталу товариства, яке володіє часткою у власному статутному капіталі, не допускається.

11.3. При збільшенні статутного капіталу за рахунок додаткових вкладів номінальна вартість частки учасника товариства може бути збільшена на суму, що дорівнює або менша за вартість додаткового вкладу такого учасника.

11.4. Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства без додаткових вкладів за рахунок нерозподіленого прибутку товариства.

11.5. У разі збільшення статутного капіталу за рахунок нерозподіленого прибутку товариства без залучення додаткових вкладів склад учасників товариства та співвідношення розмірів їхніх часток у статутному капіталі не змінюються.

11.6. Учасники товариства можуть збільшити статутний капітал товариства за рахунок додаткових вкладів учасників та/або третіх осіб за рішенням загальних зборів учасників.

11.7. Кожний учасник має переважне право зробити додатковий вклад у межах суми збільшення статутного капіталу пропорційно до його частки у статутному капіталі. Треті особи та учасники товариства можуть зробити додаткові вклади після реалізації кожним учасником свого переважного права або відмови від реалізації такого права в межах різниці між сумою збільшення статутного капіталу та сумою внесених учасниками додаткових вкладів, лише якщо це передбачено рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів.

11.8. У рішенні загальних зборів учасників товариства про залучення додаткових вкладів визначаються загальна сума збільшення статутного капіталу товариства, коефіцієнт відношення суми збільшення до розміру частки кожного учасника у статутному капіталі та запланований розмір статутного капіталу.

11.9. Додаткові вклади можуть вноситися у негрошовій формі. У такому разі рішенням загальних зборів учасників визначаються учасники товариства та/або треті особи, які вносять майно, та його грошова оцінка.

11.10. Учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом строку, встановленого рішенням загальних зборів учасників, але не більше ніж протягом одного року з дня прийняття рішення про залучення додаткових вкладів.

11.11. Треті особи та учасники товариства можуть вносити додаткові вклади протягом шести місяців після спливу строку для внесення додаткових вкладів учасниками, які мають намір реалізувати своє переважне право, якщо рішенням загальних зборів учасників про залучення додаткових вкладів не встановлено менший строк.

11.12. Статутом або одностайним рішенням загальних зборів учасників, в яких взяли участь всі учасники товариства, можуть встановлюватися інші строки для внесення додаткових вкладів, може астановлюватися можливість учасників вносити додаткові вклади без дотримання пропорцій їхніх часток у статутному капіталі або право лише певних учасників вносити додаткові вклади, а також може бути виключений етап внесення додаткових вкладів лише тими учасниками товариства, які мають переважне право.

11.13. З учасником товариства та/або третьою особою може бути укладено договір про внесення додаткового вкладу, за яким такий учасник та/або третя особа зобов'язується зробити додатковий вклад у грошовій чи негрошовій формі, а товариство - збільшити розмір його частки у статутному капіталі чи прийняти до товариства з відповідною часткою у статутному капіталі.

11.14. Протягом одного місяця з дати спливу строку для внесення додаткових вкладів, встановленого відповідно до цього Статуту, загальні збори учасників товариства приймають рішення про:

- 1) затвердження результатів внесення додаткових вкладів учасниками товариства та/або третіми особами;
- 2) затвердження розмірів часток учасників товариства та їх номінальної вартості з урахуванням фактично внесених ними додаткових вкладів;
- 3) затвердження збільшеного розміру статутного капіталу товариства.

11.15. Якщо додаткові вклади не внесені учасником товариства та/або третьою особою, з яким (якою) укладено договір про внесення додаткового вкладу, в повному обсязі та своєчасно, такий договір вважається розірваним, якщо рішенням загальних зборів учасників не затверджено розмір частки такого учасника та/або третьої особи виходячи з фактично внесеного ним додаткового вкладу.

12. Зменшення статутного капіталу товариства

12.1. Товариство має право зменшити свій статутний капітал.

12.2. У разі зменшення номінальної вартості часток усіх учасників товариства співвідношення номінальної вартості їхніх часток повинно зберігатися незмінним.

12.3. Після прийняття рішення про зменшення статутного капіталу товариства його виконавчий орган протягом 10 днів має письмово повідомити кожного кредитора, вимоги якого до товариства не забезпечені заставою, гарантією чи порукою, про таке рішення.

12.4. Кредитори протягом 30 днів після отримання повідомлення про зменшення статутного капіталу, можуть звернутися до товариства з письмовою вимогою про здійснення протягом 30 днів одного з таких заходів за вибором товариства:

- 1) забезпечення виконання зобов'язань шляхом укладення договору забезпечення;
- 2) дострокове припинення або виконання зобов'язань перед кредитором;
- 3) укладення іншого договору з кредитором.

У разі невиконання товариством зазначеної вимоги у встановлений строк кредитори мають право вимагати в судовому порядку дострокового припинення або виконання зобов'язань товариством.

12.5. Якщо кредитор не звернувся до товариства з письмовою вимогою у строк, передбачений цим Статутом, вважається, що він не вимагає від товариства вчинення додаткових дій щодо виконання зобов'язань перед ним.

13. Відчуження частки у статутному капіталі товариства іншим учасникам товариства або третім особам

13.1. Учасник товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі товариства оплатно або безоплатно іншим учасникам товариства або третім особам.

13.2. Відчуження частки (частини частки) та надання її в заставу допускається лише за згодою інших учасників.

13.3. Учасник товариства має право відчужити свою частку (частину частки) у статутному капіталі лише в тій частині, в якій вона є оплаченою.

14. Перехід частки до спадкоємця або правонаступника учасника товариства

14.1. У разі смерті або припинення учасника товариства його частка переходить до його спадкоємця чи правонаступника без згоди учасників товариства.

14.2. У разі смерті, оголошення судом безвісно відсутнім або померлим учасника - фізичної особи чи припинення учасника - юридичної особи, частка якого у статутному капіталі товариства становить менше 50 відсотків, та якщо протягом року з дня закінчення строку для прийняття спадщини, встановленого законодавством, спадкоємці (правонаступники) такого учасника не подали заяву про вступ до товариства відповідно до закону, товариство може виключити учасника з товариства. Таке рішення приймається без врахування голосів учасника, який виключається. Якщо частка такого учасника у статутному капіталі товариства становить 50 відсотків або більше, товариство може приймати рішення, пов'язані з ліквідацією товариства, без врахування голосів цього учасника.

15. Вихід учасника з товариства

15.1. Учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить менше 50 відсотків, може вийти з товариства у будь-який час без згоди інших учасників.

15.2. Учасник товариства, частка якого у статутному капіталі товариства становить 50 або більше відсотків, може вийти з товариства за згодою інших учасників.

15.3. Рішення щодо надання згоди на вихід учасника з товариства може бути прийнято протягом одного місяця з дня подання учасником заяви.

15.4. Якщо для виходу учасника необхідна згода інших учасників товариства, він може вийти з товариства протягом одного місяця з дня надання такої згоди останнім учасником, якщо менший строк не визначений такою згодою.

15.5. Учасник вважається таким, що вийшов з товариства, з дня державної реєстрації його виходу.

15.6. Не пізніше 30 днів з дня, коли товариство дізналося чи мало дізнатися про вихід учасника, воно зобов'язане повідомити такому колишньому учаснику вартість його частки, надати обґрунтований розрахунок та копії документів, необхідних для розрахунку. Вартість частки учасника визначається станом на день, що передував дню подання учасником відповідної заяви у порядку, передбаченому Законом України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань".

15.7. Товариство зобов'язане протягом одного року з дня, коли воно дізналося чи мало дізнатися про вихід учасника, виплатити такому колишньому учаснику вартість його частки. Вартість частки учасника визначається виходячи з ринкової вартості сукупності всіх часток учасників товариства пропорційно до розміру частки такого учасника.

15.8. За погодженням учасника товариства, який вийшов, та товариства зобов'язання зі сплати грошових коштів може бути замінено зобов'язанням із передачі іншого майна.

15.9. При виключенні учасника з товариства не пізніше 30 днів з дня прийняття загальними зборами учасників такого рішення товариство зобов'язане повідомити колишньому учаснику (його спадкоємцю, правонаступнику) вартість його частки. Вартість частки визначається станом на день, що передував дню прийняття загальними зборами учасників рішення про виключення учасника з товариства. Вартість частки визначається відповідно до Статуту.

15.10. Положення 15 розділу Статуту застосовуються також до відносин щодо виходу з товариства спадкоємця чи правонаступника учасника.

16. Набуття товариством частки у власному статутному капіталі

16.1. Товариство має право придбавати частки у власному статутному капіталі без його зменшення на розмір такої частки лише за умови, що на день такого придбання товариство сформує резервний капітал у розмірі ціни придбання викупленої частки, який не може використовуватися для здійснення виплат на користь учасників такого товариства.

16.2. Відплатний договір про набуття товариством частки у власному статутному капіталі укладається лише за одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

16.3. Частки, що належать товариству, не враховуються при визначенні результатів голосування на загальних зборах учасників при розподілі прибутку товариства, а також при розподілі майна товариства у разі його ліквідації.

16.4. У разі придбання частки (частини частки) учасника самим товариством без зменшення статутного капіталу товариства воно зобов'язане здійснити відчуження такої частки відплатно не пізніше ніж через один рік з дня придбання частки (частини частки).

17. Розподіл прибутку та покриття збитків товариства

17.1. Виплата дивідендів здійснюється за рахунок чистого прибутку товариства особам, які були учасниками товариства на день прийняття рішення про виплату дивідендів, пропорційно до розміру їхніх часток.

171. Товариство виплачує дивіденди грошовими коштами, якщо інше не встановлено одностайним рішенням загальних зборів учасників, у яких взяли участь всі учасники товариства.

172. Дивіденди можуть виплачуватися за будь-який період, що є кратним кварталу, якщо інше не передбачено статутом.

173. Виплата дивідендів здійснюється у строк, що не перевищує шість місяців з дня прийняття рішення загальних зборів, якщо інший строк не встановлений рішенням загальних зборів учасників.

174. Особам товариства, винні у введенні в оману учасників товариства щодо його фінансового стану, зокрема шляхом подання (включення) недостовірної інформації до документів товариства, що призвело до здійснення неправомірних виплат, несуть разом з учасниками солідарну відповідальність за відшкодуванням щодо повернення виплат товариству.

175. Товариство не має права приймати рішення про виплату дивідендів або виплачувати дивіденди, якщо:

1) товариство не здійснило розрахунків з учасниками товариства у зв'язку із припиненням їх участі у товаристві або з правонаступниками учасників товариства відповідно до цього Закону;

2) майно товариства недостатньо для задоволення вимог кредиторів за зобов'язаннями, строк виконання яких настав, або буде недостатньо внаслідок прийняття рішення про виплату дивідендів чи здійснення виплат.

176. Товариство не має права виплачувати дивіденди учаснику, який повністю або частково не вніс свій внесок.

177. Можливі збитки товариства можуть покриваються за рахунок фонду товариства та інших джерел, визначених загальними зборами учасників. У випадках, коли коштів цього фонду не вистачає, - за рахунок інших коштів товариства, а якщо не вистачає і цих коштів, то за рахунок реалізації майна, яке належить у власності товариства.

18. Особливості звернення стягнення на частку учасника товариства

181. Звернення стягнення на частку учасника товариства здійснюється на виконання виконавчого документа про стягнення з учасника грошових коштів або на підставі виконавчого документа про звернення стягнення на частку майнового поручителя, яка передана у заставу в забезпечення зобов'язання особою.

182. Звернення стягнення на частку учасника товариства відбувається виключно у визначений законодавством порядок.

19. Управління товариством. Органи товариства

191. Органами товариства є:

1) загальні збори учасників - вищий орган товариства;

2) директор - виконавчий орган товариства.

192. Товариство вправі створити наглядову раду - як орган, що контролює та регулює діяльність виконавчого органу.

20. Загальні збори учасників

201. Загальні збори учасників є вищим органом товариства.

202. Кожен учасник товариства має право бути присутнім на загальних зборах учасників, брати участь в обговоренні питань порядку денного і голосувати з питань порядку денного загальних зборів учасників.

203. Кожен учасник товариства на загальних зборах учасників має кількість голосів, пропорційну до розміру його частки у статутному капіталі товариства, якщо інше не передбачено статутом.

21. Компетенція загальних зборів учасників

211. Загальні збори учасників можуть вирішувати будь-які питання діяльності товариства.

212. До компетенції загальних зборів учасників належать:

1) визначення основних напрямів діяльності товариства;

2) внесення змін до статуту товариства, прийняття рішення про здійснення діяльності товариством на підставі модельного статуту;

3) визначення розміру статутного капіталу товариства;

4) затвердження грошової оцінки негрошового вкладу учасника;

5) розподіл часток між учасниками товариства у випадках, передбачених цим Законом;

6) вибрання та припинення повноважень наглядової ради товариства або окремих членів наглядової ради,

7) затвердження розміру винагороди членам наглядової ради товариства;

призначення одноосібного виконавчого органу товариства або членів колегіального виконавчого органу (але чи окремо одного або декількох з них), встановлення розміру винагороди членам виконавчого органу товариства;

визначення форм контролю та нагляду за діяльністю виконавчого органу товариства;

створення інших органів товариства, визначення порядку їх діяльності;

прийняття рішення про придбання товариством частки (частини частки) учасника;

затвердження результатів діяльності товариства за рік або інший період;

визначення чистого прибутку товариства, прийняття рішення про виплату дивідендів;

прийняття рішень про виділ, злиття, поділ, приєднання, ліквідацію та перетворення товариства,

створення комісії з припинення (ліквідаційної комісії), затвердження порядку припинення товариства,

порядку розподілу між учасниками товариства у разі його ліквідації майна, що залишилося після

виконання вимог кредиторів, затвердження ліквідаційного балансу товариства;

прийняття рішення про вчинення виконавчим органом товариства значних правочинів;

прийняття інших рішень, віднесених цим Законом до компетенції загальних зборів учасників.

Питання, передбачені пунктом 21.2 Статуту та інші питання, віднесені чиним законодавством до компетенції вищого органу товариства, не можуть бути віднесені до компетенції інших органів товариства, якщо інше не випливає з закону.

До виключної компетенції загальних зборів учасників статуту товариства також може бути віднесено вирішення інших питань.

22. Скликання загальних зборів учасників

Загальні збори учасників скликаються у випадках, передбачених Законом або статуту товариства, а

на ініціативи виконавчого органу товариства;

за вимогою наглядової ради товариства;

за вимогою учасника або учасників товариства, які на день подання вимоги в сукупності володіють 10 відсотками статутного капіталу товариства.

Річні загальні збори учасників скликаються протягом шести місяців наступного за звітним року, якщо інше не встановлено законом. До порядку денного річних загальних зборів учасників обов'язково вносяться питання про розподіл чистого прибутку товариства, про виплату дивідендів та їх розмір.

Якщо вартість чистих активів товариства знизилася більш як на 50 відсотків порівняно з цим показником станом на кінець попереднього року, виконавчий орган товариства скликає загальні збори учасників, які мають відбуватися протягом 60 днів з дня такого зниження. До порядку денного таких загальних зборів учасників включаються питання про заходи, які мають бути вжиті для покращення фінансового стану товариства, про зменшення статутного капіталу товариства або про ліквідацію товариства.

У разі порушення обов'язку, передбаченого пунктом 22.3. цього Статуту, та визнання товариства банкрутом до закінчення трирічного строку з дня зниження вартості чистих активів, члени виконавчого органу солідарно несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями товариства. Члени виконавчого органу, які доведуть, що не знали і не мали знати про таке зниження вартості чистих активів товариства, звільняються за рішення про скликання загальних зборів учасників у зв'язку із зниженням вартості чистих активів товариства, звільняються від відповідальності за порушення цього обов'язку.

Вимога про скликання загальних зборів учасників подається виконавчому органу товариства в письмовій формі із зазначенням запропонованого порядку денного. У разі скликання загальних зборів учасників з ініціативи учасників товариства така вимога повинна містити інформацію про розмір часток у статутному капіталі товариства, що належать таким учасникам.

Виконавчий орган товариства повідомляє про відмову в скликанні загальних зборів учасникам, які ініціювали скликання таких зборів, письмово із зазначенням причин відмови протягом п'яти днів з дати отримання вимоги від таких учасників товариства.

Разом з питаннями, запропонованими для включення до порядку денного загальних зборів учасників, яка вимагає скликання таких зборів, виконавчий орган товариства з власної ініціативи може додати до нього додаткові питання.

Виконавчий орган товариства зобов'язаний вчинити всі необхідні дії для скликання загальних зборів учасників у строк не пізніше 20 днів з дня отримання вимоги про проведення таких зборів.

У разі якщо протягом 10 днів з дня, коли товариство отримало чи мало отримати вимогу про проведення загальних зборів, учасники не отримали повідомлення про скликання загальних зборів учасників, якщо інший строк не встановлено статутом, особи, які ініціювали їх проведення, можуть скликати загальні збори учасників самостійно. У такому випадку обов'язки щодо скликання та підготовки

Рішення загальних зборів учасників покладаються на учасників товариства, які ініціювали загальні збори учасників.

22.10. Загальні збори учасників можуть прийняти рішення з будь-якого питання без дотримання вимог, встановлених цим Законом та статутом товариства щодо порядку скликання загальних зборів учасників та їх повідомлень, якщо в таких загальних зборах учасників взяли участь всі учасники товариства та всі вони дали згоду на розгляд таких питань.

23. Проведення загальних зборів учасників товариства (один учасник)

23.1. У випадку, коли Товариство матиме одного учасника, рішення з питань, що належать до компетенції загальних зборів учасників, приймаються учасником товариства одноособово та оформлюються окремим рішенням учасника.

23.2. До товариства (з одним учасником) не застосовуються положення статей 32 - 36 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю».

24. Наглядова рада товариства

24.1. Товариство може за своїм рішенням створити наглядову раду.

24.2. У разі створення наглядової ради, така рада контролює та регулює діяльність виконавчого органу товариства. Порядок діяльності наглядової ради, її компетенція, кількість членів і порядок їх обрання, у тому числі незалежних членів наглядової ради, розмір винагороди членів наглядової ради, а також порядок обрання та припинення їхніх повноважень визначаються статутом товариства.

25. Виконавчий орган товариства

25.1. Виконавчий орган товариства здійснює управління поточною діяльністю товариства.

25.2. До компетенції виконавчого органу товариства належить вирішення всіх питань, пов'язаних з управлінням поточною діяльністю товариства, крім питань, що належать до виключної компетенції загальних зборів учасників та наглядової ради товариства (у разі утворення).

25.3. Виконавчий орган товариства підзвітний загальним зборам учасників і наглядовій раді товариства (у разі утворення) та організовує виконання їхніх рішень.

25.4. Виконавчий орган товариства є одноосібним органом. Назвою одноосібного виконавчого органу є «директор». Директор може призначати заступників директора.

25.5. Призначення та звільнення директора здійснюється на підставі рішення загальних зборів учасників.

25.6. Директор не може бути членом наглядової ради товариства.

25.7. Директор є посадовою особою товариства.

25.8. Посадовим особам забороняється розголошувати інформацію, що стала їм відома у зв'язку з виконанням ними посадових обов'язків та становить комерційну таємницю товариства чи є конфіденційною, крім випадків, коли розкриття такої інформації вимагається законом. Ця заборона діє протягом одного року з дати припинення (розірвання) трудових відносин між посадовою особою і товариством, якщо інший строк не встановлений таким договором.

25.9. Виключно директор товариства може діяти від імені товариства без довіреності представляти інтереси товариства перед третіми особами, в тому числі органами державної влади та в суді.

25.10. До компетенції Директора належить:

25.10.1. Розроблення, подання на затвердження загальним зборам учасників та виконання поточних і перспективних планів розвитку та фінансових планів Товариства.

25.10.2. Організація виконання рішень загальних зборів учасників.

25.10.3. Підготовка пропозицій щодо внесення змін до Статуту товариства.

25.10.4. Розгляд питань оперативної діяльності товариства, діяльності його структурних підрозділів, філій, представництв, відділень, дочірніх підприємств.

25.10.5. Підготовка пропозицій щодо створення в установленому порядку філій, представництв, дочірніх підприємств товариства, а також їх реорганізації і ліквідації, розгляд проектів їх статутів, положень про них з подальшим поданням загальним зборам учасників для прийняття рішення.

25.10.6. Директор здійснює управління поточною діяльністю товариства.

25.10.7. Директор вирішує усі оперативно-господарські, правові, кадрові, фінансові та інші питання діяльності Товариства, крім питань віднесених до виключної компетенції загальних зборів Учасників.

Директор обирається/призначається загальними зборами учасників.

25.10.8. Загальні збори учасників можуть винести рішення про передачу частини повноважень, що належать їм, до компетенції Директора, крім їх виключних повноважень, передбачених цим Статутом.

25.10.9. Директор діє від імені товариства в межах, встановлених цим Статутом та чинним законодавством України.

- 25.10.10. Здійснює внутрішній контроль за господарською діяльністю товариства.
- 25.10.11. Здійснює організацію роботи та взаємодії між структурними підрозділами товариства.
- 25.10.12. Вчиняє від імені товариства правочини, у тому числі, договори, угоди та зовнішньоекономічні контракти.
- 25.10.13. Забезпечує виконання зобов'язань товариства перед постачальниками, замовниками (клієнтами), банками тощо.
- 25.10.14. Приймає заходи по забезпеченню товариства кваліфікованими працівниками та спеціалістами, сприяє найкращому використанню знань та досвіду працівників, створенню безпечних та сприятливих умов для їх праці, додержання вимог законодавства про працю та законодавства з охорони праці України.
- 25.10.15. Підписує установчі документи та протоколи загальних зборів учасників (акціонерів) інших підприємств, об'єднань підприємств, у яких товариство виступає засновником або є учасником (акціонером) за рішенням загальних зборів учасників.
- 25.10.16. Розпоряджається майном та коштами товариства, його банківськими рахунками за напрямками діяльності і встановлених планів товариства, з урахуванням вимог пункту 21.2 та інших положень даного Статуту. Має право першого підпису фінансових та банківських документів товариства.
- 25.10.17. Затверджує штатний розпис та структуру товариства.
- 25.10.18. Звітує перед загальними зборами учасників про виконання їх рішень та планів розвитку товариства.
- 25.10.19. Видає довіреності від імені товариства.
- 25.10.20. Виконує інші повноваження, віднесені цим Статутом до компетенції Директора.
- 25.11. На період відсутності Директора (у зв'язку з відпусткою, хворобою, відрядженням тощо) його обов'язки виконує особа, уповноважена на це наказом Директора або рішенням загальних зборів учасників. Призначена Директором особа, що тимчасово виконує його обов'язки, несе разом з Директором солідарну відповідальність перед товариством.
- 25.12. Загальні збори учасників своїми рішеннями мають право встановлювати порядок (правила) підписання будь-яких документів.
- 25.13. Повноваження директора можуть бути припинені або він може бути тимчасово відсторонений від виконання своїх повноважень лише шляхом призначення нового директора або тимчасових виконувача його обов'язків.

26. Обов'язки та відповідальність виконавчого органу товариства

- 26.1. Виконавчий орган товариства повинен діяти добросовісно і розумно в інтересах товариства.
- 26.2. Члени виконавчого органу товариства несуть відповідальність перед товариством за збитки, завдані товариству їхніми винними діями або бездіяльністю.
- 26.3. Відповідальність членів виконавчого органу товариства чи членів наглядової ради товариства перед товариством відповідно є солідарною.
- 26.4. Член виконавчого органу товариства не може без згоди загальних зборів учасників:
- 26.4.1. Здійснювати господарську діяльність як фізична особа - підприємець у сфері діяльності товариства;
  - 26.4.2. Бути учасником повного товариства або повним учасником командитного товариства, що здійснює діяльність у сфері діяльності товариства;
  - 26.4.3. Бути членом виконавчого органу або наглядової ради іншого суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність у сфері діяльності товариства.
- Порушення вищевказаних обов'язків є підставою для розірвання товариством трудових відносин з такою особою без виплати компенсації.
- 26.5. При призначенні на посаду директор товариства зобов'язаний подати товариству перелік своїх афілійованих осіб. У разі зміни складу афілійованих осіб в п'ятиденний термін повідомити про це товариство.
- 26.6. Отримання посадовою особою або її афілійованими особами від третіх осіб виплат, винагород чи інших благ за дії (бездіяльність), пов'язані з виконанням посадовою особою її повноважень, є конфліктом інтересів.
- 26.7. Посадова особа, якій стало відомо про виникнення конфлікту інтересів, зобов'язана протягом двох днів письмово повідомити про це виконавчий орган товариства та наглядову раду товариства (у разі створення). Виконавчий орган товариства зобов'язаний повідомити про виникнення конфлікту інтересів всіх учасників товариства протягом двох днів з дня отримання інформації про наявний конфлікт інтересів.
- 26.8. Посадовим особам забороняється розголошувати інформацію, що стала їм відома у зв'язку з виконанням ними посадових обов'язків та становить комерційну таємницю товариства чи є конфіденційною, крім випадків, коли розкриття такої інформації вимагається законом. Ця заборона діє

так протягом одного року з дати припинення (розірвання) договору між посадовою особою товариства, якщо інший строк не встановлений таким договором.

26.10.Порушення посадовою особою обов'язків, передбачених розділом 25 цього Статуту, є підставою для розірвання товариством договору з такою особою без виплати компенсації.

27.Значні правочини та правочини із заінтересованістю

27.1. Значними правочинами для товариства є правочини, що перевищують 50 відсотків вартості чистих активів товариства станом на кінець попереднього кварталу, приймаються виключно загальними зборами учасників.

27.2. Посадові особи товариства, винні у порушенні порядку вчинення значних правочинів, солідарно відповідають за збитки, заподіяні товариству.

27.3. Правочин вважається правочином, щодо якого є заінтересованість, якщо він укладається товариством з будь-ким із таких осіб:

1) посадовою особою товариства або її афілійованою особою; 2) учасником, який одноосібно або спільно з афілійованими особами володіє часткою, що становить 20 відсотків статутного капіталу товариства, або його афілійованими особами; 3) юридичною особою, в якій будь-яка з осіб, передбачених підпунктом 1 і пункту 27.3, є членом органу товариства; 4) іншою особою, визначеною статутом товариства.

27.4. Дозвіл на вчинення правочинів, щодо яких є заінтересованість надається загальними зборами учасників товариства.

27.5. Посадові особи товариства, винні у порушенні порядку вчинення правочинів із заінтересованістю солідарно відповідають за збитки, завдані товариству.

27.6. Значний правочин, правочин із заінтересованістю, вчинений з порушенням порядку прийняття рішення про надання згоди на його вчинення, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки товариства лише у разі подальшого схвалення правочину товариством у порядку, встановленому для прийняття рішення про надання згоди на його вчинення.

27.7. Подальше схвалення правочину загальними зборами учасників товариства у порядку, встановленому для прийняття рішення про надання згоди на його вчинення, створює, змінює, припиняє цивільні права та обов'язки товариства з моменту вчинення цього правочину.

28. Зберігання документів товариства

28.1. Товариство зобов'язано зберігати такі документи:

1) протокол зборів засновників товариства (рішення одноосібного засновника);

2) статут товариства та зміни до статуту;

3) протоколи загальних зборів учасників;

4) документи товариства, що регулюють діяльність органів товариства, та зміни до них;

5) положення про філії (представництва) товариства у разі їх створення (відкриття);

6) протоколи засідань наглядової ради товариства та дирекції, накази і розпорядження директора;

7) аудиторські висновки та результати надання інших аудиторських послуг;

8) річну фінансову звітність;

9) документи звітності, що подаються відповідним державним органам;

10) документи, пов'язані з випуском емісійних цінних паперів;

11) інші документи, передбачені законодавством, статутом товариства, рішеннями загальних зборів учасників, наглядової ради та виконавчого органу товариства;

12) документи, що підтверджують права товариства на майно;

13) документи бухгалтерського обліку.

28.2. Відповідальність за зберігання документів товариства покладається на директора та на головного бухгалтера - щодо документів бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

28.3. Документи, передбачені пунктом 28.1, підлягають зберіганню протягом усього строку діяльності товариства, крім документів бухгалтерського обліку, строки зберігання яких визначаються відповідно до законодавства.

29. Виділ та припинення (ліквідація) товариства

29.1. Виділ чи припинення товариства відбувається на підставі рішення учасників Товариства, комісії товариства з виділу чи припинення. До комісії з припинення товариства (комісії з реорганізації ліквідаційної комісії) або ліквідатора з моменту призначення переходять повноваження щодо управління справами товариства.

29.2. Припинення товариства відбувається шляхом (злиття, приєднання, поділу, перетворення) чи ліквідації. Припинення, виділ вважається завершеним з дати внесення запису про це до державного реєстру.

29.3. Товариства, які беруть участь у припиненні, можуть укласти договір про припинення, який визначатиме умови передачі майна, прав та обов'язків юридичним особам - правонаступникам, розмір часток кожного учасника у статутному капіталі кожної юридичної особи - правонаступника або коефіцієнти конвертації часток в акції (якщо правонаступниками є акціонерні товариства), склад органів юридичних осіб - правонаступників та інші умови припинення.

29.4. Порядок конвертації часток у разі припинення та виділу товариства визначаються чинним законодавством. Майно, передане Товариству Учасниками у користування, повертається власникам в натуральній формі без виплати винагороди.

29.5. Протягом 30 днів з дати прийняття рішення про припинення товариства шляхом поділу, перетворення, або про виділ, а в разі припинення шляхом злиття або приєднання - з дати прийняття рішення про це останнім з товариств, що беруть участь у злитті або приєднанні, товариство, що планує виділ, та кожне товариство, що бере участь в припиненні відповідно, зобов'язане письмово повідомити про це всіх відомих йому (їм) кредиторів і опублікувати в органі друку, в якому публікуються дані про державну реєстрацію юридичних осіб, повідомлення про прийняте рішення.

29.6. Кредитор такого товариства, вимоги якого до товариства не забезпечені договором забезпечення, протягом 30 днів з дати направлення йому повідомлення, або з дати опублікування повідомлення, має право звернутися з письмовою вимогою про здійснення на вибір товариства однієї з таких дій: 1) надання забезпечення виконання зобов'язання; 2) дострокового припинення або виконання зобов'язання (зобов'язань) перед кредитором та відшкодування збитків, якщо інше не встановлено договором між товариством та кредитором.

29.7. Якщо кредитор не звернувся до товариства у встановлений строк з письмовою вимогою, вважається, що він не вимагає від товариства вчинення додаткових дій щодо зобов'язання (зобов'язань) перед ним.

29.8. Виділ або припинення товариства не можуть бути завершені до задоволення вимог, заявлених кредиторами.

29.9. Товариство, створене внаслідок виділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями товариства, з якого здійснено виділ, які згідно з розподільним балансом не перейшли до товариства, створеного внаслідок виділу. Товариство, з якого здійснено виділ, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями, які згідно з розподільним балансом перейшли до товариства, створеного внаслідок виділу. Якщо внаслідок виділу створено декілька товариств, вони несуть субсидіарну відповідальність спільно з товариством, з якого здійснено виділ, солідарно. Якщо після виділу неможливо точно встановити обов'язки товариства, з якого здійснено виділ, за окремим зобов'язанням, що існувало у нього до виділу, товариство, з якого здійснено виділ, та створені внаслідок виділу товариства несуть солідарну відповідальність перед кредитором за таким зобов'язанням.

29.10. Якщо товариств- правонаступників, створених внаслідок поділу, декілька, то товариство- правонаступник, створене внаслідок поділу, несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями товариства, що припинилося, які перейшли до іншого товариства- правонаступника згідно з розподільним балансом. Якщо після поділу неможливо точно визначити товариство- правонаступника щодо конкретних обов'язків товариства, що припинилося, товариства- правонаступники несуть солідарну відповідальність перед кредиторами товариства, що припинилося.

29.11. Порядок припинення Товариства в процесі відновлення його платоспроможності або банкрутства встановлюється спеціальним законодавством України з питань банкрутства.

29.12. Грошові кошти, що залишаються в Товаристві, виручка від продажу його майна при припиненні товариства, після погашення вимог кредиторів розподіляються комісією з припинення між учасниками товариства пропорційно частці кожного в статутному капіталі товариства.

30. Внесення змін та доповнень до статуту

30.1. Внесення змін та доповнень до статуту товариства є виключною компетенцією учасників та оформлюється викладенням Статуту в новій редакції.

30.2. Зміни до статуту підлягають державній реєстрації.

30.3. Статут Товариства підписується у встановленому чинним законодавством України порядку.

30.4. Протокол загальних зборів учасників або рішення учасника підписується у встановленому чинним законодавством України порядку.

31. Найменування пунктів

31.1. Найменування пунктів в даному Статуті надається виключно для зручності користування його текстом і не повинно братися до уваги в іншій якості (наприклад, при тлумаченні положень даного

Статуту). Тлумачення положень цього Статуту проводиться на основі аналізу текстів відповідних пунктів Статуту, керуючись загальними положеннями правової науки та положеннями чинного законодавства України.

32. Прикінцеві положення

32.1. Цей Статут складений українською мовою у 2 (двох) автентичних оригінальних примірниках, з тотожним змістом. Кожен з примірників має однакову юридичну силу.

32.2. Цей Статут повністю прочитаний учасниками, відповідає їх волі та намірам, а також вимогам чинного в Україні законодавства. Статут містить усі суттєві умови, про які Учасники бажають дійти згоди, в чому вони і підписуються.

32.3. Якщо якесь з положень цього Статуту є недійсним, то це не є підставою для визнання недійсним всього Статуту. Недійсне положення замінюється допустимим у правовому відношенні і близьким за змістом та затверджується загальними зборами учасників.

32.4. Спори між учасниками розглядаються у суді згідно вимог чинного законодавства України.

32.5. Усі питання, що не врегульовані даним Статутом, вирішуються відповідно до норм чинного законодавства України.

Підписи учасників:

Учасники товариства:

Лакудас Лариса Володимрівна

Чілінгарян Ашот Бахшиєвич

-каси, область Черкаська, Україна, п'ятого січня дві тисячі двадцять першого року.

Я, Бараненко І. К., приватний нотаріус Черкаського міського нотаріального округу, засвідчую справжність підпису **Лакудас Лариси Володимирівни, Чілінгаряна Ашота Бахшиєвича**, які зроблено у моїй присутності.

Особу **Лакудас Лариси Володимирівни, Чілінгаряна Ашота Бахшиєвича**, які підписали документ, встановлено, її дієздатність перевірено.

Зареєстровано в реєстрі за № 8,9

Стягнуто розмір плати згідно ст.31 Закону України

«Про нотаріат» у гривнях

Приватний нотаріус

[Handwritten signature]

Прохито, пронумеровано,
скріплено печаткою
[Handwritten signature]
аркушів
Приватний нотаріус
[Handwritten signature]

Код доступу: 89745168016

ОПИС

документів, що подаються заявником для проведення державної реєстрації
в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб,
фізичних осіб - підприємців та громадських формувань
"Державна реєстрація створення юридичної особи"

Для проведення державної реєстрації "Державна реєстрація створення юридичної особи"
юридична особа **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЛАКУДАС-
АГРО"** подала наступні документи:

1. Статут
2. Реєстраційна заява про добровільну реєстрацію як платника податку на додану вартість
3. Заява про державну реєстрацію створення юридичної особи
4. Рішення засновників про створення юридичної особи
5. нотаріальна копія паспорта

Документи отримав:

Давиденко О.М.

Департамент управління справами та юридичного забезпечення Черкаської
міської ради

(підпис)

Особи, винні у внесенні до установчих документів або інших документів, які подаються державному реєстратору, завідомо неправдивих відомостей, які підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, несуть відповідальність, встановлену законом (частина четверта статті 35 Закону України "Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань").

Отримати результат надання адміністративних послуг можливо за адресою:
<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>

Заявник:

_____ (прізвище, ім'я по батькові)

_____ (дата)

_____ (підпис)

Дата формування опису: 06.01.2021

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Ласудас-Агро"	Дата(рік,місяць,число)	2023	01	01
Територія	ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН/М.ЧЕРКАСИ	за ЄДРПОУ	44023404		
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КАТОТТГ	UA71086498010015879		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля зерном, необробленими тваринами, маслинами і кормами для тварин	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	12	за КВЕД	46.21		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	18000, Черкаська, Черкаси, проспект Хіміків, будинок № 12/3, 380674700031		0674700031		

I.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	6,4	4,1
Первісна вартість	1001	8,4	8,4
Накопичена амортизація	1002	(2,0)	(4,3)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	37,8
первісна вартість	1011	24,0	111,0
знос	1012	(24,0)	(73,2)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	6,4	41,9
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	8 940,2	9 858,1
у тому числі готова продукція	1103	8 697,2	9 784,7
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	3 704,8	1 674,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	166,7	1 870,3
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	4 447,3
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	557,5	658,4
Витрати майбутніх періодів	1170	0,5	3,0
Інші оборотні активи	1190	708,8	123,4
Усього за розділом II	1195	14 078,5	18 634,7
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	14 084,9	18 676,6

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паієвий) капітал	1400	500,0	500,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 115,6	4 696,3
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	1 615,6	5 196,3
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	12 293,6	12 417,9
розрахунками з бюджетом	1620	164,9	474,4
у тому числі з податку на прибуток	1621	164,9	472,8
розрахунками зі страхування	1625	-	8,1
розрахунками з оплати праці	1630	7,7	35,4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3,1	544,5
Усього за розділом III	1695	12 469,3	13 480,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	14 084,9	18 676,6

2. Звіт про фінансові результати
за   Рік 2022   р.

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	148 536,8	83 652,2
Інші операційні доходи	2120	14 161,4	-
Інші доходи	2240	5,7	-
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	162 703,9	83 652,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(122 354,8)	(73 464,0)
Інші операційні витрати	2180	(35 982,4)	(8 827,7)
Інші витрати	2270	(-)	(-)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(158 337,2)	(82 291,7)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	4 366,7	1 360,5
Податок на прибуток	2300	(786,0)	(244,9)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	3 580,7	1 115,6

Керівник _____

Головний бухгалтер _____

(підпис)

(підпис)

ЧІЛІНГАРЯН
АШОТ
~~ВАХИМОВИЧ~~
Євгенів
Дмитрович

Чілінгарян А.Б.

(ініціали, прізвище)

Камішніній С.Д.

(ініціали, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Лакудас-Агро"

Територія ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН/М.ЧЕРКАСИ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Вид економічної діяльності Оптова торгівля зерном, наробленими тваринами, насінням і кормами для тварин

Середня кількість працівників, осіб 11

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 18000, Черкаська, Черкаський, Черкаси, проспект Хіміків, будинок № 12/3, 380674700031

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2022	01	01
44023404		
UA710804700010015079		
240		
46.21		

0674700031

I. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	6,4
Первісна вартість	1001	-	8,4
Накопичена амортизація	1002	(-)	(2,0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	24,0
знос	1012	(-)	(24,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	6,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	8 940,2
у тому числі готова продукція	1103	-	8 697,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	3 704,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	166,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	557,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	0,5
Інші оборотні активи	1190	-	708,8
Усього за розділом II	1195	-	14 078,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	14 084,9

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Лакудас-Агро"	Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
Територія	ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН/М.ЧЕРКАСИ	за ЄДРПОУ	44023404		
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КАТОТТГ	UA71080470001015879		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля зерном, необробленими потахом, насінням і кормами для тварин	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	11	за КВЕД	46.21		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	18000, Черкаська, Черкаський, Черкаси, проспект Хіміків, будинок № 12/3, 380674700031		0674700031		

I. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	6,4
Первісна вартість	1001	-	8,4
Накопичена амортизація	1002	(-)	(2,0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	24,0
знос	1012	(-)	(24,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	6,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	8 940,2
у тому числі готова продукція	1103	-	8 697,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	3 704,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	166,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	557,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	0,5
Інші оборотні активи	1190	-	708,8
Усього за розділом II	1195	-	14 078,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	14 084,9

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Товариство з обмеженою відповідальністю "Лакудас-Агро"

Територія ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН/М.ЧЕРКАСИ

Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

Вид економічної діяльності Оптова торгівля зерном, наробленими тютюном, насінням і кормами для тварин

Середня кількість працівників, осіб 11

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон 18000, Черкаська, Черкаський, Черкаси, проспект Хіміків, будинок № 12/3, 380674700031

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КАТОТТГ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2022	01	01
44023404		
UA710804700010015079		
240		
46.21		

0674700031

I. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	6,4
Первісна вартість	1001	-	8,4
Накопичена амортизація	1002	(-)	(2,0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	24,0
знос	1012	(-)	(24,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	6,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	8 940,2
у тому числі готова продукція	1103	-	8 697,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	3 704,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	166,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	557,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	0,5
Інші оборотні активи	1190	-	708,8
Усього за розділом II	1195	-	14 078,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	14 084,9

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Лакудас-Агро"	Дата (рік, місяць, число)	2022	01	01
Територія	ЧЕРКАСЬКИЙ РАЙОН/М.ЧЕРКАСИ	за ЄДРПОУ	44023404		
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ	за КАТОТТГ	UA71080470001015879		
Вид економічної діяльності	Оптова торгівля зерном, необробленими потахом, насінням і кормами для тварин	за КОПФГ	240		
Середня кількість працівників, осіб	11	за КВЕД	46.21		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон	18000, Черкаська, Черкаський, Черкаси, проспект Хіміків, будинок № 12/3, 380674700031		0674700031		

I. Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Форма № 1-м Код за ДКУД		1801006
	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	6,4
Первісна вартість	1001	-	8,4
Накопичена амортизація	1002	(-)	(2,0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	-	-
первісна вартість	1011	-	24,0
знос	1012	(-)	(24,0)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	-	6,4
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	-	8 940,2
у тому числі готова продукція	1103	-	8 697,2
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	-	3 704,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	-	166,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	-	-
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	-	557,5
Витрати майбутніх періодів	1170	-	0,5
Інші оборотні активи	1190	-	708,8
Усього за розділом II	1195	-	14 078,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	-	14 084,9

Анотація
на кваліфікаційну роботу
Облік і аудит дебіторської заборгованості

Студента Чілінгаряна Арама Васильовича

(ПІБ)

Спеціальність (шифр, назва) 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма (назва) «Облік і аудит»

Мета теоретичне обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційних й методичних засад обліку і аудиту дебіторської заборгованості

Проблема важливу роль в управлінні собівартістю сільськогосподарської продукції відіграє раціонально побудована система обліку виробничих запасів, витрати яких формують розмір матеріальних витрат, що у сільському господарстві досягає понад 65% у витратах основного виробництва. Саме від вчасної, доречної та достовірної інформації щодо наявності обліку і аудиту дебіторської заборгованості залежать ефективні управлінські рішення менеджерів, різних ланок

Результати запропоновано відкриття аналітичних рахунків до синтетичного рахунку 20, ввести графік документообігу руху запасів, вдосконалити первинний документ «Лімітно забірну картку», вивчити обґрунтованість обліку і аудиту дебіторської заборгованості, умови й порядок розрахунку, визначити зміну структури обліку і аудиту дебіторської заборгованості.

(300-400 слів)

Ключові слова: *Облік і аудит дебіторської заборгованості, бухгалтерський облік, аналіз, первинні документи, синтетичний облік, форма обліку, оцінка, фінансова звітність.*

(5-7 слів)

Abstract
Accounting and audit of receivables
the theme of final work

Student Chilinarian Aram Vasylovych

Specialty 071 "Accounting and taxation"

Programme "Accounting and Auditing"

Purpose theoretical justification and development of practical recommendations for improving the organizational and methodical principles of accounts receivable accounting and auditing

Introduction *An important role in managing the cost of agricultural products is played by a rationally constructed inventory accounting system, the costs of which form the size of material costs, which in agriculture reaches more than 65% of the costs of primary production. It is on timely, relevant and reliable information regarding the availability of accounts and audits of receivables that effective management decisions of managers of various departments depend*

Results *it is proposed to open analytical accounts to synthetic account 20, to introduce a document circulation schedule of inventory movement, to improve the primary document "Limited withdrawal card", to study the validity of accounts receivable accounting and auditing, the terms and procedure of calculation, to determine the change in the structure of accounting and auditing of receivables.*

Keywords *Accounting and audit of receivables, accounting, analysis, primary documents, synthetic accounting, form of accounting, assessment, financial reporting.*